T.C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI

GÖRSEL MEDYA VE ŞİDDET KÜLTÜRÜNÜN ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Nevin PINAR

Danışman

Prof. Dr. Ali Muhtar TİFTİK

KONYA- 2006

İÇİNDEKİLER

1.GİRİŞ 7

2.LİTERATÜR BİLGİ 9

2.1. İLETİŞİM SOSYOLOJİSİ AÇISINDAN MEDYANIN SOSYOLOJİK ANALİZİ 9
2.2. MEDYA KAVRAMI VE TÜRLERİ 9
2.2.1. Yazılı Medya 10
2.2.2. Görsel Medya 11
2.3. MEDYANIN TOPLUMSAL İŞLEVLERİ 12
A. Bilgilendirme 12
B. Eğitim 13
C. Eğlendirme 13
D. Sosyalleştirme 13
2.4. ŞİDDET 14
2.4.1. Şiddet Kavramı 15
2.4.2. Sosyolojik Açıdan Şiddet 16
2.4.3. ŞİDDETİ ORTAYA ÇIKARAN SEBEPLER 18
Sosyo-Kültürel Sebepler 18
Psikolojik Sebepler 20
2.5. GENÇLİK VE ORTA ÖĞRETİM ÇAĞI GENÇLİĞİ 21
2.5.1. Gençliğin Sosyalleşmesi 22
2.5.2. Gençlik Çağının Sorunları 22
2.5.3. Gençlik Ve Şiddet 25
2.6. GÖRSEL MEDYA VE ŞİDDET İLİŞKİSİ 28
2.6.1. Görsel Medyadaki Şiddetin Tutum ve Davranışlara Etkisi 28
2.6.2. Sosyo-Kültürel Etkiler 29
2.6.3. Psikolojik Etkiler 31
2.7. MEDYA VE ŞİDDET İLİŞKİSİ ÜZERİNE İLERİ SÜRÜLEN GÖRÜŞLER 33
2.7.1. Medyanın Şiddet Eğilimini Artırdığını Savunan Görüşler 33
2.7.2. Medyanın Şiddet Eğilimini Azalttığını Savunan Görüşler 36
2.8. GÖRSEL MEDYADAKİ ŞİDDETİN ETKİNLİĞİNİ ARTIRAN YAYIN TÜRLERİ 37
A. Filmler ve Dizi Filmler 37
B. Magazin Programları ve Reality Showlar 39
C. Haberler ve Haber Programları 42
D. Reklamlar 43

3. MATERYAL VE METOT 45

3.1.MATERYAL 45
3.2. METOT 46

4. BULGULAR 46

4.1.ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN KİŞİSEL BİLGİLERİNİ İÇEREN ANKET BULGULARI 46
4.2. ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN GENEL BİLGİLERİNİN FREKANS VE YÜZDELİK YÖNTEMİ KULLANILARAK DEĞERLENDİRİLMESİ 51
4.3. ORTA ÖĞRETİM KURUMLARINDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN GENEL BİLGİLERİNİN Kİ KARE (X^2) YÖNTEMİ KULLANILARAK DEĞERLENDİRİLMESİ 56

5. TARTIŞMA VE SONUÇ 76

6.ÖZET 83

7. SUMMARY 85
8.KAYNAKLAR 86
9.ÖZGEÇMİŞ 93
10.TEŞEKKÜR 94
11.EKLER 95

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 4.1. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılım Oranları **41**

Tablo 4.2. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okudukları Sınıfları Gösteren Dağılım ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.**1**

Tablo 4.3. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşlarını Gösteren Dağılım ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.**1**

Tablo 4.4. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Baba Meslek Durumlarını Gösteren Dağılım **42**

Tablo 4.5. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Anne Meslek Durumlarını Gösteren Dağılım **42**

Tablo 4.6. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelir Durumunu Gösteren Dağılım..... **42**

Tablo 4.7. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Baba Eğitim Durumunu Gösteren Dağılım..... **43**

Tablo 4.8. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Anne Eğitim Durumunu Gösteren Dağılım..... **43**

Tablo 4.9. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Aile Yapılarını Gösteren Dağılım..... **43**

Tablo 4.10. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Oturdukları Konut Tipini Gösteren Dağılım **44**

Tablo 4.11. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok Beğendikleri Kitle İletişim Aracını Gösteren Dağılım..... **44**

Tablo 4.12. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok Beğenerek Seyrettikleri T.V. Kanalını Gösteren Dağılım **45**

Tablo 4.13. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok Beğenerek Seyrettikleri Yerli Dizileri Gösteren Dağılım..... **45**

Tablo 4.14. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Televizyonu En Çok Hangi Amaçla İzliyorsunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **46**

Tablo 4.15. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Televizyonda En Çok Hangi Programları İzliyorsunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım..... **46**

Tablo 4.16. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Sizce Gençler Üzerinde En Çok Aşağıdakilerden Hangisi Etkilidir? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım ..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

Tablo 4.17. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin İletişim Araçlarından Hangisine Güveniyorsunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım..... **47**

Tablo 4.18. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Medyanın Tutum Ve Davranışlarınız Üzerine Etkili Olduğuna İnanıyor Musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

Tablo 4.19. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Size Göre Televizyonun Zararlı Yönleri Var Mı? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım..... **48**

Tablo 4.20. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Cevabınız Evet İse Televizyonun Zararlı Yönleri Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım ... **48**

Tablo 4.21. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Aile, Okul Ve Çevrenizden Öğrendiklerinizle Medyadan Öğrendikleriniz Arasında Çelişkiler Ve Farklılıklar Oluyor Mu? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım..... HATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

Tablo 4.22. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Sizce Gençler Filmlerdeki Kahramanların Kullandığı Yöntemlerle Kendi Problemlerini Çözmek İsterler Mi? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **49**

Tablo 4.23. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Bir Başkasıyla Şiddet İçeren Bir Mücadeleye Girdiniz Mi? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren DağılımHATA! YER İŞARETİ TANIMLANMAMIŞ.

Tablo 4.24. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Sizce Şiddet İçeren Filmler Ve Programlar Gençler İçin Kötü Örnek Oluyor Mu? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **50**

Tablo 4.25. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Sizce Kızlar Erkeklere Oranla Şiddete Daha Az Mı Başvuruyor? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **50**

Tablo 4.26. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Şiddet İçerikli Filmler İzlemekten Hoşlanıyor Musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **50**

Tablo 4.27. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok Beğenerek Seyrettikleri Yerli Dizi Değişkenine Göre Sizce Gençler Filmlerdeki Kahramanların Kullandığı Yöntemlerle Kendi Problemlerini Çözmek İsterler Mi? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım..... **51**

Tablo 4.28. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok Beğenerek Seyrettikleri Yerli Dizi Değişkenine Göre Bir Başkasıyla Şiddet İçeren Bir Mücadeleye Girdiniz Mi? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **52**

Tablo 4.29. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok Beğenerek Seyrettikleri Yerli Dizi Değişkenine Göre Sizce Şiddet İçeren Filmler Ve Programlar Gençler İçin Kötü Örnek Oluyor Mu? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **53**

Tablo 4.30. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok Beğenerek Seyrettikleri Yerli Dizi Değişkenine Göre Şiddet İçerikli Filmler İzlemekten Hoşlanıyor Musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım..... **54**

Tablo 4.31. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Sosyo - Ekonomik Düzey Ve Cinsiyet Değişkenine Göre En Çok Beğenerek Seyrettikleri Yerli Dizileri Gösteren Dağılım **55**

Tablo 4.32. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre En Çok Beğenerek Seyrettikleri T.V. Kanalı Hangisidir? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **59**

Tablo 4.33. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Televizyonda En Çok Beğenerek Seyrettiğiniz Yerli Dizi Hangisidir? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **60**

Tablo 4.34. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Televizyonu En Çok Hangi Amaçla İzliyorsunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım..... **61**

Tablo 4.35. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Televizyonda En Çok Hangi Programları İzliyorsunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **62**

Tablo 4.36. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Sizce Gençler Üzerinde En Çok Aşağıdakilerden Hangisi Etkilidir? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **63**

Tablo 4.37. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre İletişim Araçlarından Hangisine Güveniyorsunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım..... **64**

Tablo 4.38. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Medyanın Tutumu Davranışlarınız Üzerine Etkili Olduğuna İnanıyor Musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım..... **65**

Tablo 4.39. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Size Göre Televizyonun Zararlı Yönleri Var Mı? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım..... **65**

Tablo 4.40. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Cevabınız Evet İse Televizyonun Zararlı Yönleri Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **66**

Tablo 4.41. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Aile, Okul Ve Çevrenizden Öğrendiklerinizle Medyadan Öğrendikleriniz Arasında Çelişkiler Ve Farklılıklar Oluyor Mu? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **67**

Tablo 4.42. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Sizce Gençler Filmlerdeki Kahramanların Kullandığı Yöntemlerle Kendi Problemlerini Çözmek İsterler Mi? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **68**

Tablo 4.43. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Bir Başkasıyla Şiddet İçeren Bir Mücadeleye Girdiniz Mi?Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **69**

Tablo 4.44. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Sizce Şiddet İçeren Filmler Ve Programlar Gençler İçin Kötü Örnek Oluyor Mu? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım..... **70**

Tablo 4.45. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Sizce Kızlar Erkeklere Oranla Şiddete Daha Az Mı Başvuruyor? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **70**

Tablo 4.46. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Şiddet İçerikli Filmler İzlemekten Hoşlanıyor Musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım **71**

1.GİRİŞ

İletişim konusu yirminci yüzyılın başlarında sosyal bilimcilerin dikkatini çekmeye başlamıştır. İletişim araçları teknolojik yenilenmeyle birlikte, toplumların geniş bir kesiminde etkili olmuştur. Önceki dönemlerde yazılı basın sadece sayıca azalan okur-yazar bireylere hitap etmekteydi. Radyo ve televizyonun icadıyla okur-yazar olmama sorunu aşılmış, iletişim araçlarının geniş toplum kesimleri üzerindeki etkinliği de artmaya başlamıştır. Hızlı sosyal değişmelerle birlikte, bu değişmeleri toplumlara ve bireylere anlatma ve açıklama görevini iletişim araçlarının üstlendiği gerçeğinden hareket ederek, "Görsel Medya ve Şiddet Kültürü" konusu, araştırılması gereken bir sorun olarak görülmüştür. Ayrıca, yeni yüzyılı ve bu yüzyılın toplumlarını karakterize edebilecek niteliklere de sahip olan iletişim ve iletişim araçlarının toplumlar üzerindeki etkileri, araştırma konusunun tespit edilmesinde etkili olan bir diğer faktördür (Tolan 1991).

Gelişmiş, gelişmekte ya da gelişmemiş toplumlarda insan, bu dalgalarla gelen iletilerin etkisi altındadır. Köyde, kentte veya nerede olursa olsun bireyin içinde bulunduğu evren bu elektronik ağla örülmüştür (Houston ve Wright 2002).

Günümüzde iletişim araçları ve onların etkileri yoğun bir şekilde tartışılmaktadır. Hızla gelişen iletişim teknolojileri, bu sorunun boyutlarını genişletmiş ve daha karmaşık hale getirmiştir. Özellikle televizyon ve bilgisayar teknolojisindeki gelişmeler, bunun en iyi örneklerini teşkil etmektedir (Usluata 1994).

Şiddet kavramı üzerinde, kesin bir tanım bulmak güçtür. Farklı yaklaşımları göz önünde bulundurarak, şiddeti şöyle ifade etmek mümkündür: Karşılıklı ilişkiler ortamında taraflardan biri, bir veya birkaçının bedensel bütünlüğüne, ahlaki ya da manevi bütünlüğüne, mallarına veya simgesel, sembolik ve kültürel değerlerine, oranı ne olursa olsun zarar verecek şekilde

davranırsa orada şiddet vardır, ifadesiyle şiddet kavramına bir açıklık getirilebilir (Balcıoğlu 2001).

Gençlik, insan hayatının çocukluk ve yetişkinlik arasında kalan dönemidir. Bu döneme ayrıcalığını veren niteliklerin birincisi, hızlı bir fizyolojik ve psikolojik gelişim, ikincisi ailenin etki alanından çıkıp yaşıtların etki alanına girmesidir ve bu önemli değişiklikler kaçınılmaz olarak sigara, alkol, cinsellik, bağımsızlık gibi deneyimleri doğurur. Bu deneyimler bir taraftan yetişkin hayatına ait özellikleri tanımak, diğer taraftan da özellikle ebeveynlerin ve yaşıtlarının tepkisini ölçmek içindir. Bu dönem olumlu-olumsuz bütün dış etkilere açıktır (Baltaş 1990).

Toplumsal çalkantı ve kargaşadan, değer seçiminden en çok etkilenilen dönem olan gençlik dönemi, toplumların en dinamik kesimini oluşturur. Küyel (1986) 'e göre gençler, olgunlardan anlayış, hoşgörü, sevgi, yakınlık, sevecenlik ve sabır beklerler. Eğer, olgunlar gençlerle olan ilişkilerinde dengeyi sağlayamazlarsa, onlarda gençlerden yakınmaya başlarlar. Gençler ve yetişkinler arasındaki iletişim kopukluğu ve çatışmalar en fazla bu dönemde yaşanır. Bu yüzden gençlik çağının iyi bilinmesi, çıkabilecek problem ve çatışmaların giderilmesinde, önem taşır .

Şiddet eylemi hiçbir toplumda kabul gören bir davranış değildir. Medyanın şiddeti bir reyting vasıtası olarak kullanması, üzerinde durulması gereken önemli bir meseledir. Medya, bir taraftan saldırganlık usullerini öğretip, genel uyarılmışlık halini arttırırken, diğer taraftan da bireyleri şiddete karşı duyarsızlaştırarak, şiddeti olağan sayan, uyumsuz, suça eğilimli bireyler yetişmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Alpay 2002).

Bu araştırmada, ortaöğretim okullarında görsel medya ve şiddet kültürünün etkilerini belirlemek amaçlanmıştır.

2.LİTERATÜR BİLGİ

2.1. İletişim Sosyolojisi Açısından Medyanın Sosyolojik Analizi

Sosyolojik çalışmalarda medya konusuna günümüzde daha fazla önem verilmektedir. Bunun sebebi, medyanın bireysel ve toplumsal yaşamda artan önem ve ağırlığıdır. Medyanın günlük yaşam içerisinde kapladığı alan sürekli olarak genişlemektedir. İletişim teknolojisindeki gelişmeler var olan kitle iletişim araçlarının kullanım alanlarını genişletirken, yeni gelişmelerde günlük yaşam pratiklerini daha fazla arttırmaktadır (Kaya 2001).

Bireylerin ve toplumun gerek haberleşme ve gerekse bilgilenmesinde en güçlü ve en etkili araç medyadır, hatta bazen tek başına belirleyici olabilmektedir. Bu güçlü yanlarıyla medya çağımızda bir yandan toplumu bilgilendirirken bir yandan da olayları nasıl algılayacağımızı ve ne sonuç çıkaracağımızı da söyleyerek bizi yönlendirir. Bir anlamda neyi nasıl düşüneceğimize ve hissedeceğimize karar vermektedir (Palabıyıkoğlu 1995).

Değişimin hızlı olduğu toplumlarda gelenek göreneklerin etkisini, kitle iletişim araçları hızla köreltmekte, yeni nesil örf ve adetlerin yerine kitle haberleşme araçlarının empoze ettiği değer yargılarını kabullenmektedir (Mills 1974).

2.2. Medya Kavramı ve Türleri

Medya, yaygın olarak gazete, radyo, televizyon gibi kitle iletişim araçlarının tümünü kapsayan, ifade eden bir kavramdır ve medya için aşağıdaki ifadeler kullanılabilir; (Güz 1996).

- Medya, bir güç kaynağı olarak toplumdaki yenilikleri ve yönetimi kontrol eden bir vasıtadır, ve ulusal ya da uluslar arası düzeyde halkın hayatını etkileyen role sahiptir.
- Sanatta, moda da, norm ve kültürün gelişmesi ve değişmesinde önemli rol oynar.
- Bireyler için sosyal hayatı tasvir etmenin ve tanımlamanın bir kaynağı olduğu gibi toplum ve sosyal grupların yargılarını, birlikteliklerini haber ve eğlenceyle karışmış olarak anlatır.

Medya, doğası gereği insan zihni ile doğrudan temas halindedir. İletişim fonksiyonu, algılama işleviyle gerçekleşir. Disiplinler arası bir bilim olarak kabul edilen iletişim bilimi, sosyal psikolojiden sibernetiğe; antropolojiden göstergebilime geniş bir disiplinler yumağı içinde çalışmaktadır (Topcuoğlu 1996).

Medyanın temel işlevlerinden biri de , karmaşık toplumlarda toplum üyelerine kendi dışında kalan dünyanın, olgu ve olaylarının bilgi ve deneyimini aktarmaktır. Bu aktarım olguları, referans olarak yapılan bir gerçeklik tanımı olabileceği gibi, tümüyle sanal da olabilir (Kaya 2001).

Günümüzde medya, insanlık tarihinin hiçbir döneminde olmadığı kadar fazlaca hayatımızın etkin bir parçası haline gelmiştir ve medyadan yoksun bir hayat düşünmek bile insanları korkutmaktadır (Kaplan 1991).

Medya, mesajı sunma özelliğine göre yazılı ve görsel medya olarak ikiye ayrılır (Gün 1996).

2.2.1. Yazılı Medya

Yazılı medya ya da yazılı basın totaliter rejimlerde düzenin sözcüsü durumundayken demokratik toplumlarda ise kamuoyunu bilgilendiren, kendi ülkesinde olduğu kadar diğer ülkelerdeki siyasal, ekonomik, sosyal ve kültürel durumlar açısından halkı aydınlatan, karşılaştırma olanağı veren bir kitle iletişim aracıdır (Özdiker 2000).

Yazılı kültürün egemen olduğu bir toplumda, iletişim kurma yöntemleri önemli ölçüde bir yer tutar (Ergül 2000).

Postman (1994)'a göre, yazılı sözü benimsemek, yalanları, kafa karıştırıcı sözleri ve aşırı genellemeleri açığa çıkarmak, mantık ve sağduyu istismarlarını saptamak, ayrıca, fikirlere ağırlık vermek, savları birbirleriyle karşılaştırmak, bir genellemeyi diğeriyle ilişkilendirmek demektir. Yazılı sözü benimsemek önemli ölçüde sınıflandırma, sonuç çıkarma ve akıl yürütme yetisini gerektiren bir düşünce çizgisi takip etmek demektir.

Yazının etkinliğini artıran olgulardan biri de gazetelerin yaygınlaştırmasıdır. Gazete ve gazeteciliğin doğuşunda insanoğlunun haber alma gereksinimi ve isteği en büyük etken olmuştur. Bu nedenle basın, çağdaş demokrasilerde, kamuoyunu taşıyarak yasama, yargı ve yürütmenin yanında dördüncü bir güç olarak kabul edilir (Gezgin 1996).

2.2.2. Görsel Medya

İnsan vücudunun uzantıları haline gelen iletişim araçları, geçirmiş bulundukları yapısal ve işlevsel değişimler sonucu etkilemenin, inandırmanın, yönlendirmenin en etkin araçları haline gelmiştir. İletişimde, görsel boyutun bu tür işlevlerinin daha zahmetsiz gerçekleştiği yolundaki inanç, fotoğrafın bir ikna aracı olarak görülmesine yol açmıştır (Topçuoğlu 1996)

.

Görsel medya. çağımızda toplumda meydana gelen değişimlere ayak uydurmayı başarmıştır.Özellikle sinema, bunun güzel bir örneğini oluşturmaktadır.Görsel medyanın ilk aracı olan film, evrensel iletişim mitolojisini, sınıflar, gruplar ve uluslar arasındaki eşitsizliğin bir diğer simgesi olan görüntü çağına sokmuştur (Mattelard 1997).

Televizyon;

Görsel medyanın en önemli araçlarından biridir. Televizyon yayınlarında çocuklara hitap eden çizgi filmlerde bile şiddet, cinsellik, kötü konuşmalar olabildiğince fazladır. Meseleye bu yönden bakıldığında yayınlara karşı eleştiriler artmaktadır (Yalçıntaş 1996).

Fazla televizyon seyreden çocuklarda şu değişiklikler gözlemlenmiştir (İnceoğlu 1998).

- Çocuk, gerçeklerden kaçmakta, pasifleşmekte ve
- Bağımlı bir yapı oluşturmakta, saldırganlaşmakta ve sıradanlaşmaktadır
- Özellikle kendini ifade etme sıkıntısı yaşamakta,
- Yaratıcılığın yerini taklit almaktadır

Bilgisayar ve İnternet;

Bilgisayarı bilgi işleyen bir araç olarak tanımlamak mümkündür(Aslantunalı ve Savaşır 1994).

Son zamanlarda toplumları ve dolayısıyla bireyleri iki kavram, biraz daha fazla meşgul etmeye başlamıştır. Bunlar, bilgisayar ve internettir. Birbirine bağlı ve birbirleriyle özdeşleşmiş olan bu iki kavram, kitle iletişimi açısından da popülaritesi gün geçtikçe artmaktadır. Stuber ve Bradley (1998) interneti; "Manhattan'ın bin katı büyüklüğünde bir şehir gibidir ve her geçen gün büyümektedir" diye tanımlamıştır.

İnternet, pek çok alandaki bilgilere kolay, ucuz, hızlı ve güvenli bir şekilde erişebilme olanağı sağlamaktadır. Kimilerine göre ise internet hoşça zaman geçirilebilecek bir alandır (Atakan 1996).

2.3. Medyanın Toplumsal İşlevleri

Medya, özellikle de televizyon, yaşamın ayrılmaz bir parçasıdır. Fakat, medya hakkında olumlu-olumsuz pek çok düşünce ileri sürülmüştür. Etkileme ve yönlendirme gücüne sahip olan medyanın topluma ve bireylere karşı sorumlulukları olmalıdır.medyanın fonksiyonlarını şu şekilde sıralayabiliriz (Şenyapılı 1981).

A. Bilgilendirme

Medya, olaylar ve koşullar hakkında haber ve bilgi aktararak, ulusal ve uluslar arası bilgi akışı sağlayabilir. Çağımızda insanların bilgilendirme istekleri, en doğal haklarıdır (Kaya 1985).

Toplumun medyadan bilgilenme noktasında beklentileri Mc Quail (1989)'e göre aşağıdaki gibidir;

- Dünyadaki ve toplumdaki, en yakın çevredeki olaylar ve durumlar hakkındaki ilişkiyi öğrenmek.
- Pratik meseleler üzerinde ya da düşünceler ve tercihlerde karar vermek için bilgi edinme ihtiyacı.

- Merakları ve genel ilgileri tatmin etmek.
- Öğrenmeyi sağlamak ve kendi kendine eğitimi sağlamak.
- Bilgiler sayesinde bir güvenlik hissi kazanmak .

B. Eğitim

Medyanın haber vermeden sonraki en önemli fonksiyonlarından biride eğitimdir. Toplumu ve dolayısıyla bireyleri eğitme görevini en fazla yerine getirebilecek araç televizyondur. Televizyonun eğitimdeki önemi, oldukça yaygın olarak kullanılmasından ve teknik manada da görsel ve işitsel özellikleri bir arada bulundurmasından kaynaklanmaktadır. Ülkemizde, 1980'den sonra başlatılan okuma-yazma seferberliğinde etkin olarak kullanılan televizyon, günümüzde de örgün eğitimde (TRT 4 kanalı) kullanılmaktadır (Köknal 1986).

C. Eğlendirme

Toplumsal değişikliklerin getirdiği gerilimlerden uzaklaşmak için, eğlence programlarıyla, dizilerle-düş dünyası yaratılır. Böylece, bireyler günlük streslerinden uzaklaşmış ve dinlenmiş olur (Usluata 1994).

En önemli eğlence araçlarından biri de televizyondur. Televizyon, doğası gereği bir eğlence aracı değildir. Fakat, bugün egemenler tarafından bir eğlence aracı gibi kullanılmakta, kitleler tarafından da büyük oranda, bir eğlence aracı olarak görülmektedir (Odabaşı 2000).

D. Sosyalleştirme

Bireylerin sosyalleşmesinin ilk dönemlerinden itibaren medyanın etkisi vardır. Hepburn (2001)'e göre, Şehirle ilgili haberler ve aile eğlencelerinin yanı sıra, medya, canlı, renkli animasyonlar, şiddet içeren korkunç cinayetler, şok edici patlamalar, yaşam ve ölümlerdeki kutlamalar üzerine yapılan programlarla, çocuğun ve gencin sosyalleşmesini oldukça karmaşık ve içinden çıkılmaz hale getirmektedir.

İletişim araçlarının sosyalleşme ile kesişen önemli etki alanlarını Topçuoğlu (1996) bilgi görgü yayımlamaları, duyuları uyarmaları, kanı ve düşünceleri değiştirme yada sabitlemeleri ve neticede davranışları etkilemeleri olarak açıklanmıştır.

2.4. Şiddet

Şiddet üzerine bilim adamları, farklı tanımlar yapmışlardır. Şiddet; " başkalarına zarar vermek ya da yaralamak amacıyla kullanılan fiziksel güç" ya da " güç ve kuvvetin başkalarını bir takım haklarından mahrum etmek gibi, adaletsiz bir biçimde kullanılması " olarak tanımlanmaktadır (Öğütülmüş 1995).

Şiddet kin, nefret gibi duyguların dışa yansıtılmasıdır. Uzmanlar şiddetin kaynağını farklı nedenler etrafında toplarlar. Bazıları şiddeti içgüdüsel olarak, bazıları ise şiddetin niteliğini toplumsal olarak kabul ederler (Kocabaşoğlu 1977).

Şiddet, bugün toplumların önde gelen sorunlarındandır. Bireysel ve toplumsal şiddet çağımızda bütün herkesi, uygulanışı ve bireyleri etkileme biçimleriyle ilgilendirmektedir. Türkiye'de ve dünyada şiddet ve şiddet kültürünün bireyler tarafından öğrenilmesinde ve benimsenmesinde etkili olan pek çok faktör, geleneksel kurumları da yakından etkilemeye başlamıştır. Şiddet olgusunun insana mal edilmesiyle, şiddet kültürel bir özellik kazanmış, insanın doğayı dönüştürerek yarattığı kültürün içinde gelişmiştir. Şiddet en yüksek noktasına, her türlü bütünlüğü ve kimliği hatta şiddeti doyum içinde uygulayanın bireysel kimliğini ve bilincini yitirerek, bütünlüğünü ve kimliğini yıkarak ulaşmıştır (Büker ve Kıran 1999).

Zarar veren saldırganlık ve şiddet, doğaya, insanlara bilerek, isteyerek kötülük yapan yıkıcı, yok edici davranışları ve şiddet eylemlerini kapsar. Bu tip saldırgan davranışlar ve şiddet eylemleri insana özgü olup, içgüdüsel dürtüden kaynaklanır. Uyumlu, kollayan, koruyan davranış kalıpları dışında öğrenilerek kazanılır ve insanlığın varoluşu içinde, kuşaklar boyu sürüp gelir. Maç sonunda karşı kulübün taraftarlarını dövme ya da öldürme, isteklerin karşılanabilmesi için işkence uygulamak gibi hareketler insanlık ayıbı olarak zaman

zaman karşımıza çıkar. Bu örnekler zararlı saldırgan davranışların ve şiddet eylemlerinin ürünüdür (Köknal 1996).

2.4.1. Şiddet Kavramı

Aynı ya da benzer kültürel değerleri paylaşan insan topluluklarında "şiddet" sözcüğünün gerek tanımı, gerekse çağrıştırdığı duygu ve olgular açısından önemli farklılıklar gözlemlenebilir.Doğu ya da Batı kültürlerinde şiddetin kullanılma maksadından, yöntem ve çeşidine kadar pek çok farklılık da görülebilmektedir (Büker ve Kıran 1999).

İnsanların olduğu her yerde şiddette var olmuştur. Baskı, eziyet, sindirme, korkutma, öldürme, cezalandırma ve bunların yanı sıra başkaldırı, her toplumda derece derece ama, sürekli bir biçimde günlük yaşamın bir parçası olma özelliğini korumaktadır (Keleş ve Ünsal 1993).

Goswami (1995)'e göre şiddet, fiziksel saldırganlıkla eşanlamlıdır. Şiddet, yaralama,zarar verme ya da bireyi ve toplumu etkilemeye yönelik bir harekettir. Şiddet genellikle gayri meşru güç kullanma olarak da düşünülmektedir. Gayri meşru güç kullanımı, siyasi düşünürlere, ordu ve polise göre farklı anlamlar ifade eder. Bu sebeple, şiddetin tanımını yapmak güçtür .

Berger (1991) ise şiddeti, bir tür kendini beğenme ve saldırgan bir tutum sergileme olayı ve tıpkı bir çok saldırı olayında olduğu gibi belli bir gerilimle ilintili olarak açıklamaktadır. Bazı bilim adamları, şiddete büyük ölçüde, cinsel gerilimin ve cinsellikle ilintili diğer olayların neden olduğunu ileri sürmektedirler. Dolayısıyla, cinsel baskı, toplumumuzda ve televizyonlarımızda görülen şiddet olaylarının çoğunun bilinç altından dışa vurulmasıyla meydana gelmektedir. Şiddetin son derece yaygın olması, onun toplumsal yapımızla yakından ilişkili ve bazı önemli, köklü toplumsal hastalıklarımızın bir göstergesi olduğunu kendiliğinden ortaya koymaktadır.

Şiddet bir grubun veya bireylerin başkalarının bedenlerine karşı yönelttiği fiziksel güç kullanımı olarak ele alınmıştır. Burada, karşı tarafa yönelen bir şiddet eylemi söz konusudur. Diğer taraftan şiddet, bireyin kendi kendine yöneltmiş olduğu bir biçime de bürünebilmektedir. Örneğin, intihar yada "gönüllü" ötenazi de olduğu gibi (Keane 1998).

2.4.2. Sosyolojik Açıdan Şiddet

Şiddet, en iyi şekilde bir kültürel ortamlar dizisi üzerinde ve çok çeşitli sosyal ortamlar içinde incelendiğinde anlaşılır. Bir eylem yolu olarak şiddetin kontrol edilmesi özellikle güçtür. Şiddetin farklı toplumlarda, farklı şekillerde ve farklı sebeplerden ortaya çıkması, o toplumun kültürü ve sosyal yapısıyla yakından ilgilidir (Riches 1989).

Toplumlarda sosyal bağların zayıflaması ve bireylerin topluma karşı sorumluluk duygusunun zayıflamasıyla birlikte ortaya çıkan güvensizlik, sosyal çözülme ve kaosun da ilk habercisidir (Köknal 1996).

Diğer taraftan şiddetin her toplumda ve her dönemde var olduğu ve var olacağı kabul edilen olgusal bir gerçektir. Şiddetin niteliğini ve niceliğinin toplumun yapısına göre farklılık göstermesinin yanında, aynı toplum yapısında zaman içinde değişiklik gösterebilir. Şiddetin nitelik ve niceliklerinde meydana gelen değişmeler genel olarak, sosyal değişme süreci ile ilişkilidir. Şiddet geçmişten günümüze kadar, araştırmacılar ve bilim adamlarınca hep bir "sosyal problem" olarak algılanmıştır (Balcıoğlu 2001).

Ülkemizde, sanayileşmiş batı toplumlarındaki boyutlarıyla olmasa bile şiddet, önemli bir problemdir. Geçmiş yıllara bakıldığında şiddet oranları, nüfus artışına paralel olarak bazı yıllarda nüfusun artışından daha fazla miktarda artmıştır. Şiddet oranlarındaki sayısal artışların yanı sıra muhtevası da genişlemekte, şiddete başvurma yaşı düşmekte, şiddete maruz kalanların toplam kadın nüfusu içindeki oranları yükselmektedir. Şiddet hayatın her alanında duygusal, sözel, fiziksel, cinsel, siyasal ve daha birçok boyutla karşımıza çıkmaktadır (Balcıoğlu 2001).

Aile içinde çocuğun, anne ve babasının onaylamadığı bir davranışta bulunduğunda, fiziksel olarak cezalandırılması her toplumda sıkça rastlanan bir olgudur. Çocuk, şiddeti bir bakıma aileden de öğrenir. Bu ceza biçimiyle şiddete maruz kalan çocuğun kişiliğinin ve dünya görüşünün bütünleyici bir parçası olur. Böylece çocuk, bazı durumlarda şiddetin hoş görülebileceğini öğrenir. Şiddet, çocuğa hem tehlikeli durumlarda savunmayı, istediği şeyleri elde etmeyi, hem de önemli durumlarda haklı görülebileceğini öğretmek için kullanılır. Böylece çocuk şiddeti yaratan, uygulayan durumuna gelir. Ailede şiddeti gören çocuğun öğrendiklerini şöyle sıralanabilir; şiddet, çatışmaları çözmede uygun bir yoldur, aile içi ilişkilerde, söz dinletmede, saygı göstermede, kısacası, etkileşimde şiddetin yeri vardır, şiddete maruz kalanlar bunu hoş görmelidir. Toplumsal ve kültürel yapı içinde genelde erkek çocuğa "erkeklik" rolü kazandırılır bu rol kadını küçümsemeyi, ona karşı sert davranmayı, evde tek egemen güç olmayı, hatta gerektiğinde kadına karşı şiddet kullanmayı içermektedir. Kadın her toplumda en fazla şiddete maruz kalan, horlanan, aşağılanan bir konumdadır (Büker ve Kıran 1999).

Çocuklarını aşırı derecede döven, işkence yapan, bazen de ölümlerine sebep olan anne ve babalar kendi çocukluklarında terörize edilmiş, şiddete maruz kalmış insanlardır. Bunun yanında, çeşitli gerilim ve ekonomik sıkıntılardan kaynaklanan ego zayıflaması, ruhsal rahatsızlıklar ve dolayısıyla azalan tahammül sınırları da sebeplerden biridir. Ailede görülen şiddet şekillerinden biride, erkeğin beraber yaşadığı kadını dövmesidir(Erten ve Ardalı 1996).

Çocuklara zaman ayırmak zorundayız." Elimde değil ne yapayım, sözden anlamıyor" demeye hakkımız olmadığını bilmeliyiz. Anne karnında başlayan ailedeki şiddet uygulamasını ortadan kaldırmak için aile içinde özgürce tartışma ve demokratik davranma ile katılımcılık ilkelerin geliştirip yerleştirmek gerekir.

Dayak ya da değişik şiddet uygulamalarının çocukta çıkardığı olumsuzluklar (Acet 2001).

- Çocukta kişilik ve kimlik kaybı, güvenin ortadan kalkması,
- Tepkisizlik, yalnızlığa, çaresizliğe, kararsızlığa ve karamsarlığa itilme,
- Anne –babanın kötü olduğuna inanma sevilmediği hissine kapılıp ruhsal bunalıma düşme ve depresyon,
- Uyum bozuklukları, altını ıslatma, kekemelik, parmak emme ve farklı fiziksel bozukluklar olarak sayılabilir.

2.4.3. Şiddeti Ortaya Çıkaran Sebepler

Çağdaş toplumlarda şiddetin ortaya çıkmasında pek çok sebep etkili olmaktadır. Şiddeti ortaya çıkaran sebepleri, sosyo -kültürel ve psikolojik olmak üzere iki başlık altında toplamak ve izah etmek mümkündür (Büker ve Kıran 1999).

Sosyo-Kültürel Sebepler

Bütün toplumlarda şiddet olgusuyla karşılaşmak mümkündür. Her toplumun kendine has şiddet biçimleri olsa da, kitle iletişim araçları sayesinde artık, şiddetin uygulanışında ortak özellikler yaygınlaşmaya başlamıştır. Aslında, bireysel şiddet çağımızda ön plana çıkmaya başlamıştır.Günümüz toplumlarında belirgin olarak ortaya çıkan şiddet olgusuna birey, çeşitli şekillerde maruz kalmaktadır. Bununla beraber her toplum kendi gerçekleriyle, kendi kültür yapısıyla, kendi kural ve kaideleriyle, kendi toplumsal anlayışıyla, kendine özgü bir tarzda şiddeti biçimlendirmektedir (Büker ve Kıran 1999).

Diğer taraftan, şiddetin Sosyo - kültürel boyutunda, toplumsal hareketliliğin ve toplumsal değişimin rolü vardır. Hızlı toplumsal değişimin, şiddete yol açan yeni engellemeleri doğurduğu, bu değişimin ancak hızlı bir ekonomik gelişme ile birlikte olmasının şiddeti azalttığı çalışmalarda izlenmektedir. Şiddetin sosyo - kültürel boyutunda, pek çok etkenin şiddetin oluşmasında karşılıklı bir ilişki içinde olduğu da açıktır (Balcıoğlu 2001).

Toplumsal olgular açıklanırken, çok yönlü bir yaklaşım tarzı izlenmelidir. Toplumsal bir olgu olan şiddet, tek bir nedenle açıklanamaz. Ekonomik, psikolojik ve toplumsal boyutlar

şiddet olayında birlikte söz konusudur. Bu sebeple, şiddetin tek bir nedene indirgenerek algılanması, bilimsel gerçeklerle bağdaşmamaktadır. Örneğin, şiddetin kalıtımsal olarak açıklanması da artık geçerliliğini kaybetmiştir. Şiddet bugün tamamen toplumsal bir sorundur ve çevreden kaynaklanmaktadır. Yani çevredeki aile, okul, ekonomik ve siyasal kurumlar vs. gibi, toplumsal kurumlar devreye girmektedir (Tezcan 1996).

Medyada gösterilen şiddet görüntüleri, şiddete eğilimli birey için, yeni şiddet yöntem ve tekniklerini öğrenebileceği, en ucuz ve en kolay ulaşabileceği kaynaktır. Saldırganlık ve şiddet olgusu, gözlem ya da taklit yoluyla öğrenilebilir; ne kadar pekiştirilirse meydana gelme olasılığı o kadar yüksek olur. Örneğin, medyada gösterilen futbol ve futbolla ilgili programlar, şiddetin en önemli kaynaklarından biridir. Çünkü futboldaki şiddet kurgusal değil, gerçektir (Atkinson 1995).

Ayrıca içimizdeki saldırganlık duygularını futbolun büyülü kaynaştırıcılığı, gelinen yer, memleket köken farkını, gelir, meslek, inanç sistemi, dergi rengi ve benzeri tüm ayırım unsurlarını silip atar; yalnızlık, dışlanmışlık, yoksulluk, ezilmişlik gibi duyguların geçici bir sürede olsa unutulmasını sağlar. Stadyumdaki bu kaynaşma yaşamın diğer alanlarına da yayılmaktadır. Stad, baskı altındaki tepkilerin dışa vurumu için meşru bir zemin oluştururken kitlesel adrenalin salımına izin vererek rahatlama ve uyumda sağlamaktadır (Taşgın 2000).

Bireylerin yada toplumların güçlerinin yettiği kişi ve toplumlara şiddet uyguladığı, kimsenin kendisinden daha güçlü birine şiddet uygulamaya yönelmediği açıktır. Örneğin, ailede erkekler eşini haşlar, kadın öfkesini çocuğundan alır, çocukta gider kediyi tekmeler. Şiddete boyun eğdiğimiz andan itibaren önü alınamamakta ve şiddet, şiddeti çoğaltarak arttırmaktadır. Aslında şiddeti salgın bir hastalığa benzetmek mümkündür. Zamanında önlemleri alınmazsa, toplum için büyük problemler yaratması muhtemeldir (Görgün 2002).

Psikolojik Sebepler

Psikiyatriler, şiddete yönelik davranışa yol açan etkenleri araştırmak istediklerinde, çoğu zaman ilk önce bireyin kişilik yapısını incelemeye yönelirler. Bireyin, kişilik yapısının oluştuğu toplumsal ve kültürel ortam, eğer olumsuz bir ortamsa, bireyi şiddete eğilimli hale getirebilir (Oskay 1999).

Kişilik bozukluğu gösteren insanlar, ruhsal yaşantılarındaki çatışma ve çelişme nedeniyle, başkalarıyla içinde yaşadıkları aileyle , yakın ve uzak çevreyle, toplumla ve kültürle sağlıklı ilişkiler kuramazlar, içgüdülerden, dürtülerden kaynaklanan davranışları bastıramazlar, denetleyemezler, engelleyemezler. Bu nedenle gerekli gereksiz, yerli yersiz kızıp öfkelenirler. Doğaya, insanlara, nesnelere yönelik saldırganlık gösterir, şiddet eylemlerinde bulunurlar (Oskay 1999).

Saldırgan kişiler, kızgınlık ve öfke doludurlar. Öfke krizleri ve şiddet saldırılarıyla, içlerindeki düşmanlığı dış dünyaya vururlar. Bu krizler belirli bir kışkırtma olmaksızın sık tekrarlanıyorsa, saldırgan birey ve çevresi için ciddi bir tehlike doğurabilir.Bu yapıdaki bireylerin kontrol altına alınması ve sakinleştirilmesi oldukça güçtür (Morgan 1993).

Bu durum, kişilik bozukluğunun açık göstergesidir. Kişilik bozukluğuna ilişkin belirtilen bulgular, davranışlar geç çocukluk ya da gençlik çağında ortaya çıkmakta ve daha sonraki çağlarda belirgin duruma gelerek sürmektedir. Paranoid kişilik bozukluğu gösteren insanların temel özellikleri arasında aşırı gurur, bencillik, çevresindekilere tepeden bakma, kibir, alınganlık, hatalı yorum, kuşku, suçlama, saldırı ön plana çıkmaktadır. Bu özellikler sebebiyle bu tip insanlar, başkalarına kin ve nefretle yaklaşırlar. Bağnaz, kavgacı, itici, kırıcı olurlar, çabuk ve kolay kızıp öfkelenirler. Şizoid bireyin, içe dönük kişilik yapısının özelliği, duygusal donukluk, ilgisizlik ve soğukluktur. Bu temel özellik sebebiyle, içinde yaşadıkları toplumun ortak davranış kalıplarını benimsemez, duyarsız kalırlar. Bu yüzden içgüdülerinden, dürtülerinden kaynaklanan saldırgan davranışları bastıramazlar. Birden bire gereksiz yersiz

öfkelenirler.Bu kişilik özelliklerini taşıyan bireyin nerde ne yapacağı önceden kestirilemez (Balcıoğlu 2001).

Engellenme, insanda şiddetin kaynaklarından biridir. Küçük bir çocuk bile Atabek (1999)'a göre, istediği bir şeyden engellenirse, şiddete başvurur. Ağlar bağırır, çevresini dağıtır, çevresindekilere özellikle istediğini yapmayanlara vurur, şiddet gösterir. Hem gençler hem yetişkinler engellendikleri zaman şiddete başvurma eğilimi gösterirler. Bu engeli aşmanın şiddet yoluyla değil de, uzunca da olsa şiddet dışı yöntemlerle daha kolay olacağını öğrenmeleri için eğitim ve deneyim gereklidir (Atabek 1999).

2.5. Gençlik ve Orta Öğretim Çağı Gençliği

Gençlik, insan hayatının çocukluk ve yetişkinlik arasında kalan dönemidir. Bu döneme ayrıcalığını veren niteliklerin birincisi, hızlı bir fizyolojik ve psikolojik gelişim, ikincisi de gencin ailesinin etki alanından çıkarak yaşıtlarının etki alanına girmesidir. Bireydeki bu önemli değişiklikler kaçınılmaz olarak yeni denemeleri getirir. Sigara, alkol, cinsellik ve bağımsızlık denemeleri gibi, genç çeşitli davranış ve rolleri dener. Bu denemeler bir taraftan o güne kadar dışında olduğu yetişkin hayatına ait özellikleri tanımak, diğer taraftan özellikle ebeveynlerinin ve yaşıtlarının tepkisini önlemek içindir. Bu dönem olumlu-olumsuz bütün dış etkilere açıktır ve kolayca etkilenebilmektedir (Baltaş 1990).

İnsanoğlunun hayatı boyunca, özellikle toplumsal çalkantı ve kargaşadan, değer seçiminden en çok etkilendiği dönem olan gençlik dönemi, ayrıca toplumların en dinamik kesimini oluştururlar. Küyel (1986) 'a göre gençler, olgunlardan anlayış, hoşgörü, sevgi, yakınlık, sevecenlik ve sabır beklerler. Eğer, olgunlar gençlerle olan ilişkilerinde dengeyi sağlayamazlarsa, onlarda gençlerden yakınmaya başlarlar. Gençler ve yetişkinler arasındaki iletişim kopukluğu ve çatışmalar en fazla bu dönemde yaşanır. Bu yüzden gençlik çağının tanınması ve bilinmesi, çıkabilecek problemlerin ve çatışmaların giderilmesinde, önemli bir faktördür.

2.5.1. Gençliğin Sosyalleşmesi

Sosyalleşme sürecinde içten gelen çok güçlü bir farklılaşma söz konusudur. İçten gelen bu farklılaşma aracığıyla insan tabi bir varlık olma durumundan çıkarak, sosyal bir varlık durumuna geçmektedir. Bireyin tek oluşuna ikinci bir öz olan sosyal varlık eklenmektedir. Birey sosyal bir çevre içinde varlığını sürdüren, toplumun kültürel değerlerini, normlarını, geleneklerini ve diğer bireylerle karşılıklı iletişim içinde hayatını devam ettirir (Akyüz 1991).

Karşılıklı etkileşim çerçevesinde sosyal münasebetler ve teşkilatlar ağı olan toplum; bir düzen ve kural yapılanması içinde sürekliliğini korur. Bu süreçte, sosyal ve kültürel geleneğin nesilden nesile sosyalleşmesi vasıtasıyla aktarılması önem arz eder. Birey aileden başlayan ve arkadaş gurubu, okul, çalışma hayatı, kitle iletişim araçlarının kuşatmasında ömür boyu süren sosyalleşme sürecinden geçmektedir. Toplumun sosyokültürel yapısı bireyin kişiliğini etkilemekte ve belirlemektedir (Bayhan 1997).

Çağdaş medyanın interaktif yapısından dolayı, her sosyalleşme unsuru karşılıklı olarak birbirinden etkilenmektedir. Bireyin sosyalleşmesinde medya önemli bir yere sahiptir. Toplumsal seviyede medya, toplum ve kültürün ortak görüşlerinin aktarılmasında, devam ettirilmesinde ve güçlendirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Medya özellikle çocukların ve gençlerin sosyalleşmesinde etkilidir (Kane 2000).

Bireyin sosyalleşmesi, hem birey için hem de toplum için sorunlu ve problemli bir süreçtir. Uyumun sağlanması için özelliklede bireyin topluma uyması gerekir (Kane 2000).

2.5.2. Gençlik Çağının Sorunları

A. Psikolojik Sorunlar

Gençlik anne ve babalar için sevinç ve mutluluk kaynağı olduğu gibi, üzüntü ve sıkıntı sebebi de olabilmektedir. Bazı gençler büyüdükçe sorunları da artar. Çocuğun önemsenmeyen uyumsuzlukları, gençlik çağında birden alevlenip, ağır bunalımlara dönüşebilmektedir.

Gençlik sorunları, çoğunlukla bu çağın bocalamalarından ileri gelmektedir ve geçicidir. Kimi zamanda kalıcı ve ağır ruhsal hastalıkların habercisidir. Bocalamalar kendilerinde olduğu gibi ailede de yaşanmaktadır. Bu yüzden anne- babalar daha sabırlı olmalı bu dönemde gence karşı ilgi ve alakasını daha fazla göstermeli yalnız olmadığını ve her zaman desteklediğini hep yanında olduğu hissettirmelidir (Balcıoğlu 2001).

Ekşi (1990)' a göre gençliğin başlangıcındaki önemli gelişim, gencin artık anne babasından uzaklaşıp onlara karşı duyduğu sevgi dışında yeni heyecanlar arakmaktadır. Bu arayış bir yanda anne baba otoritesinde zayıflama yaratır. Diğer yandan genç, bu sevgi objesinin kaybı nedeniyle yalnızlık duyar. Bu genellikle, içsel bocalama ve depresyona hatta intihar eylemlerine yol açabilir. Genç; boşluk, keder, hüzün halleri hissedebilir. Bu dönemde matem ve aşık olma hali gencin duygusal yaşamına hakimdir. Özellikle bu dönemde gençlerin intihar girişimlerinde bulunmaları ve ikinci olarakta kötü arkadaş çevresinde uyuşturucu madde alışkanlığı edindiği dikkat çekmektedir .

İntihar girişiminde bulunan gençlerin çoğunluğunda davranış bozukluğu belirtileri saptanmıştır. Örneğin, söz dinlememe, karşı gelme, yalan söyleme, okuldan ve evden kaçma, huysuzluk, hırçınlık gibi. Ayrıca, okul başarısızlığı belirtileri bu çağda yüksek oranda çıkmaktadır. Gencin ailesiyle ve çevresiyle ilişkileri sürekli gergin ve bozuktur. Gençlerin bir kısmında ise, aşırı karamsarlık, isteksizlik, üzüntü, yalnızlık gibi içe çekilme belirtileri egemendir. Ön belirtiler ne olursa olsun , intihar girişiminde bulunan gençler sorunlarla karşılaştıklarında bunları çözemediklerinden , güç durumlarda kaldıklarında konuşacak birini bulamadıklarından yakınmaları ilginçtir. Aileleriyle araları gergin olan bu gençlerin, önemli bir bölümünü yaşıtlarının desteğinden de yoksundur (Yörükoğlu 1990).

Gençlik, psikolojik sorunları farklı biçimde yaşamaktadırlar. Geçici olması gereken gençlik döneminin uyum ve davranışla ilgili sorunları, gerçek bir ruh hastalığına dönüşebilir. Bu duruma zamanında doğru tanı konur ve gençteki dağılma önlenebilirse, çok kısa sürede

gencin normal hale geçtiği görülecektir. Gençlik çağının sorunlarının atlatılmasında, toplumun her kesiminin duyarlı olması gerekir (Ekşi 1990) .

B. Kuşak Çatışması

Gençlik döneminde duygular yoğundur ve sürekli dalgalanma gösterirler. Genç sevinçle üzüntü, sevgi ile nefret arasında gidip gelir. Ruhsal tepkilerinde aşırılık, davranışlarındaki çelişki bu döneme özgü bir bocalamanın belirtisidir. Genç bir yandan içinden gelen dürtülerini dizginlemeye çabalarken öte yandan çevresi ile çatışmaya girebilir. İç dünyası ile dış dünya arasında dengeler kurmaya çalışır. Genç kendine özgü yaşamak istemekte, bağımsızlığını kazanmaya çabalamaktadır. Gencin aradığı yeni bir kimliktir. Ben neyim? Kimim? Nasıl bir insan olmalıyım sorularına yanıt arar. Bir kişi ve bir birey olarak ana babasından değişik özellikleri olduğunun bilincine varır. Kendisine ve çevresine eleştirici bir gözle bakar. O güne dek yanılmaz ve kusursuz tanıdığı ana babasını yeni bir değerlendirmeden geçirir. Onlarda hiç görmediği eksikler, beğenmediği yanlar bulur. Öğütleri saçma, koydukları kuralları sıkı, yasakları anlamsızdır. Ne eğlenmesini bilirler, ne de giyinmesini, kısacası yaşamasını bilmezler (Yörükoğlu 1990).

Köknal (1986) gençlerle aileler arasında ortaya çıkan ve kuşak çatışmasına yol açan durumları, iki grup halinde sınıflandırmaktadır.

1. Biçimsel olarak kuşak çatışması yaratan durumlar, olaylar:

- Eve dönüş ve yemek saati
- Çalışma, eğlence, gezme zamanı,
- Giyinme ve süslenme biçimi,
- Müzik dinlerken ya da iş yaparken gürültü çıkarmak,
- Kız- erkek arkadaşlığı,
- Büyüklere karşı saygı,
- Ekonomik olanaklar, para sorunu.

2. İçerik olarak kuşak çatışması yaratan durumlar, olaylar:

- Özdeşleşme, özerklik, sorumluluk süreçlerinden kaynaklanan düşünceler,
- Hak ve görev kavramı
- Gelenek, görenek, din, anlayışı ve yorumu,
- Geçerli değer yargıları,
- Dünya görüşü, yaşam felsefesi,
- Ekonomik, ideolojik ve siyasal görüşler,
- Dinlenen radyo, izlenen Tv program türü,
- Konuşma ve büyüklere hitap şekilleri ve davranışları vb

2.5.3. Gençlik Ve Şiddet

Gençlik dönemi şiddete ve saldırganlığa en yatkın dönemlerinden biridir. İstatistikler, şiddet olaylarının daha çok gençler tarafından gerçekleştirildiğini ve gençlerin daha çok suça eğilim gösterdiklerini ortaya koymaktadır. Bunun nedenleri çok çeşitlidir. En başta gelen nedenler arasında bu dönemde saldırgan dürtülerde artma olması gelir. Tepkilerin sözden çok eylemler ve davranışlarla gösterilmesi; hormonal ve biyolojik değişiklikler; fiziksel güç ve enerjideki artış, bu durumun diğer nedenleri arasında sayılabilir. Gençler tarafından yapılan kanuna aykırı işlerin başında hırsızlık, çevreyi ve eşyaları tahrip etme, tecavüz, saldırı ve cinayet gelmektedir. Cinsiyetler arasında bu tür suçlara eğilim açsından bir farklılık görülmektedir. Erkeklerde bu tür eylemlere karışma daha sıktır; fakat giderek erkek / kadın oranı azalmaktadır (Göka ve ark 2006).

Gençlik suçları kentlerin belli yoksul kesimlerimde yoğunlaşmaktadır. Chicago'nun, New York'un belli mahallelerinde sürekli suçlu genç ve yetişkin bulunur. Genellikle işçi, işsiz ve göçmen ailelerin bulunduğu "getto, slum areas" adı verilen yöreler sefalet ve yoksulluk yuvalarıdır.Yoksulluk çemberini bir türlü kıramayan bu yerlerde bir alt kültürden söz edilir. Suç işleme buralarda bir geçim kaynağı, bir yaşam biçimi, bir gelenektir ve kuşaktan kuşağa

aktarılır. Bu yörelerin kendine özgü yasaları, bir düzeni ve örgütlenişi vardır. Belli değer yargıları geçerlidir; üyeleri arasında belli bir dayanışma ve haklarını koruma vardır. Buralardan yetişen suçlu gençler daha çok çevredeki varlıklı kesimlere yönelirler. Çalma ve yankesicilik geçim kaynağı, bir meslektir. İstanbul'un Sulukule gibi kesimlerinde gençlerin birbirinin malına değil, başkalarının malına göz koymaları buna bir örnektir. En iyi yankesici olabilmek, bu çevrede bir saygınlık belirtisi, korkusuzluğun ve yiğitliğin bir simgesi sayılmaktadır. Dolayısıyla buradaki gençler kendi çevreleri ile uyum içinde olan, beğenilen, desteklenen gençlerdir; yoldan çıkmış gençler değillerdir. Yaptıkları işten ve eylemlerinden suçluluk duymazlar (Shaw ve McKay 1931).

Öte yandan bu yörelerin gençleri çevredeki varlıklı kesimlere imrenmenin ve özenmenin yanında onlara kıskançlıkla, kinle bakarlar. Çalışarak didinerek yasal yollardan onların düzeyine hiçbir zaman çıkamayacaklarının bilirler. Kendi olanaklarının azlığıyla dışarıdaki bolluğu karşılaştırır, önce umutsuzluğa, sonra öfkeye kapılırlar. Kendi kötü koşulları içinde sıkışıp kaldıklarını görür ve tepki gösterirler. Bu tepki ancak saldırganlık, çalma, yıkma, kırma, kuralları çiğneme biçiminde olabilir (Shaw ve McKay 1931).

Jenkins (1964)'e göre tek tek işlenen suçlar ile toplu işlenen gençlik suçları arasındaki ayırıma dikkat çekmiştir. Bir çeteye bağlı olarak topluca çalma, soygun, saldırganlık eylemlerine katılan gençlerin daha çok alt sosyo-ekonomik sınıflardan, yoksul kesimlerden geldiğini belirtir. Bu gençlerin refah içinde olan varlıklı sınıflara duydukları imrenmeye karşı öfke, öç alma duyguları besledikleri görülür. Bu gençlerin toplu suçlara katılması bir saygınlık sorunudur. Katılmayan topluluğun dışına kalır. Buna karşılık tek başına suç işleyen genç, kişisel gücünün etkisiyle davranan daha sağlıksız bir başkaldırma davranışı içindedir.

Jenkins, ıslahevinde 300 suçlu genci incelemiş, bunların 70'inin çete kuran, topluca çalan, okuldan ve evden kaçan gençler olduğu gözlemiştir. Bunlardan yüzde 52'sinin de tek başına suçlar işleyen, saldırgan, acımasız, kavgacı, otoriteye baş kaldıran ve suçluluk duygusu

çekmeyen gençler (unsocialized delinquent) olduğunu saptamıştır. Bir üçüncü kümede ise çekingen, içine kapalı, duyarlı, kaygılı ve boyun eğen kişilik yapısında gençler vardır (overinhibited delinqents). Bireysel suç işleyenlerin geçmişleri ve aileleri incelendiğinde, bunların erken çocuklukta yoksunluk çekmiş, annelerince benimsenmemiş çocuklar olduğu görülmektedir. Sevgisiz büyümüş ve temel güven duygusu geliştirememiş gençlerdir. Oysa toplu suçlara yönelmiş olanlar, erken çocuklukta yoksunluk çekmemiş, daha sonraki yıllarda sevgi, bakım ve denetimleri yetersiz kalmış gençlerdir. Bunlar kentlerin yoksul kesimlerinde, kargaşanın, düzensizliğin ve suç işlemenin yoğun olduğu bir çevrede büyümüşlerdir. Çevrenin olumsuz, ayartıcı etkisi ağır basmaktadır. Buna karşılık bir çok araştırmacı bireysel suç işleyen gençlerin daha çok orta sınıflardan geldiğini, onlarda aile içi sorunların daha ağır bastığını vurgulamışlardır (Jenkins 1964).

Yoksul aile çocukları, varlıklı aile çocuklarından kendilerini çok farklı bulurlar; onların değer yargıları yabancı gelir, amaçları ise erişilmez görünür. Okul başarısızlığı onları orta sınıfın değer yargılarından büsbütün uzaklaştırır. Yaşıtları ile ancak spor alanında ve kavgada başa çıkabilirler. Kabadayılıkla, otoriteye karşı gelerek, üstünlüklerini kanıtlama çabasına girerler. Tepki gördükçe karşı tarafa tepkilerini artırarak sürdürürler. Öğretmenle çatışır, okuldan kaçar, kuralları çiğner, yasaklara aldırmazlar. Başka bir deyişle, varlıklı gençlere açılan kapıların kendisine kapalı olduğunu gördükçe genç, benimsediği ters ya da olumsuz kimliğe iyice sarılır. Aynı umutsuzluk içine düşen ve aynı öfkeyle dolu olanlarla kader ortaklığına girerler. Bu dayanışma onu daha dayanıklı kıldığı gibi suçluluk duygusundan da kurtarır; benlik saygısını yükseltir. Birbirini destekleyerek, birbiriyle özdeşim yaparak orta sınıf değerlerine birlikte saldırırlar (Yörükoğlu 2005).

Her türlü suçlulukta aile içi sorunlar rol oynamaktadır. Kendilerini toplumun refahından pay alamayan, itilmiş, ezik üyeler olarak görmektedirler. Toplumun değer yargılarına sırt çevirmekte, yabancılaşmaktadırlar. Böylece olumsuz bir kimliğe bürünerek topluma baş

kaldırırlar. Ancak yoksul mahallelerde davranış bozukluğu göstermeyen gençler de vardır. Aile yaşamı düzenli, aile bağları güçlü olan ve yeterli sevgi alan, denetim gören gençler suça yönelmemektedir. Aile sorunları olan yoksul sınıflardan gelen gençlerin yoldan çıkması, çevrenin ayartıcı etkisiyle daha kolay olmaktadır. Böylece toplum ve aile etkenleri birbirini tamamlayıcı bir rol oynamaktadırlar (Yörükoğlu 2005).

2.6. Görsel Medya ve Şiddet İlişkisi

2.6.1. Görsel Medyadaki Şiddetin Tutum ve Davranışlara Etkisi

Medyaya karşı farklı yaklaşım ve davranışlar, grupların değer hükümleriyle ilgilidir.Bazı psikologlar televizyon ve filmlerin insanların davranışını gerçekte ne oranda etkilediği konusunu sorgulasalar da, çalışmaların çoğunluğu şiddet izlemenin özellikle çocuklarda bireyler arası saldırganlığı artırdığı sonucuna işaret etmektedir. Filme çekilmiş şiddeti izlemek, şu şekilde saldırgan davranışlara yol açmaktadır (Turam 1998)

1. Saldırgan davranma yöntemlerini göstererek: Çocuklar ya da 13-19 yaş grubundaki gençlerin daha önce televizyonda görmüş oldukları bir şiddet eylemini kopya ettikleri çeşitli olaylarla saptanmıştır. Ayrıca, yetişkin suçlularda televizyonda gösterilen bazı yaratıcı yöntemleri benimseyerek becerilerini artırmışlardır.

2. Genel uyarılmışlık halini arttırarak: Çocuklar, şiddet öğelerini içeren TV programlarını izlediklerinde, şiddet öğelerini içermeyen TV programları izledikleri zamanlara oranla, duygusal olarak çok daha fazla uyarılmış olurlar. Daha önce çeşitli kaynaklardan gelen duygusal uyarılmışlık halinin, eğer bir birey zaten engellenmiş ya da canı sıkılmış ise saldırgan davranış olasılığını artırmıştır.

3. Bireyleri şiddete karşı duyarsızlaştırarak: Çocuklar ve gençler şiddet izlediklerinde duygusal olarak uyarılırlar ancak, şiddet sürekli olarak maruz kalması fizyolojik tepkileri azaltır. Televizyon oyunları bağlamında şiddete maruz kalmanın, gerek çocuklarda, gerekse

yetişkinlerde haberlerdeki gerçek yaşama özgü, saldırganlık karşısında duygusal tepki vermeyi azalttığını ortaya koymaktadır.

4. Saldırgan davranış üzerindeki kısıtlamaları azaltarak: Çoğumuz saldırganlık güdülerimizi denetleriz. Kızgın olsak ve bizi tahrik eden ya da zarar veren birisine zarar vermek istesek bile, çok sayıda kısıtlama (bunların arasında suçluluk duygusu, karşılık görme korkusu ve başkalarının bizi onaylamaması da yer almaktadır) bunu yapmaktan bizi alıkoyar. Deneyler, saldırganca davranan birisinin gözlenmesinin bu kısıtlamaları zayıflattığını göstermektedir. Başkaları saldırgan davrandığında istenmeyen sonuçların ortaya çıkmadığını gözlemlediğimizde kendi düşmanlığımızı dışa vurmaya daha yatkın oluruz.

5. Çatışma çözülmesi hakkındaki görüşleri çarpıtarak: TV ya da sinema ekranında, bireyler arası çatışmalar başka araçlardan çok, fiziksel saldırganlık yoluyla çözüme kavuşturulur. Öldürme etkinliğinin çoğu, kahraman tarafından gerçekleştirilir. Şiddet içeren araçlarla iyilerin, kötülerin karşısında galip geldiğini izlemek, böyle bir davranışını kabul edilebilir kılmakla kalmaz aynı zamanda ahlaki olarak da haklı çıkarır.

2.6.2. Sosyo-Kültürel Etkiler

20. yüzyıldan 21. yüzyıla geçerken değer yargıları çok hızlı bir şekilde değişime uğramıştır. Bütün değer yargıları hızla değişmekte, bireyler bu hızlı değişime ayak uydurmakta çok zorlanmaktadırlar. Bu değişimden en çok etkilenenlerde gençlerdir. Çünkü, neyin nereye, nasıl gittiğini anlamakta güçlük çekmektedirler. O nedenle de, geçmişten bildikleri değerlerine daha çok sarılmakta, bu değerlerdeki "değişmezliği" benimsemektedirler. Gençlerin din değerlerine, milliyetçilik değerlerine, geleneksel değerlere daha çok önem vermeleri, bu hızla değişmenin yarattığı kimlik bunalımından kurtulma özlemlerinden kaynaklanmaktadır. Bu kimlik bunalımı bazı gençleri varolan değerlere bir başkaldırı aracı olarak yasadışı örgütlere sevk etmektedir. Ayrıca, satanist gruplar bu tür gençler için bir çekim merkezi oluşturmaktadır (Atabek 1999).

Çağımızın diğer önemli bir gelişmesi, görsel medya teknolojisinde yaşanmaktadır. Özellikle televizyon yüzyıla damgasını vuran en önemli teknolojik gelişmelerden biri olmuştur. Köknal (1986)'a göre özellikle televizyon, çocuk ve gençler için özdeşleşme ve sosyalleşme sürecinde daha önemli boyutlar kazanmıştır. Gençler izledikleri filmlerdeki ve dizilerdeki kahramanlardan birinin davranışlarını bilerek ya da bilmeyerek benimserler. Onun gibi giyinmek, konuşmak, davranmak isterler. Olumlu örnekler izlendikçe, bu benimsemenin kişilik gelişmesine iyi katkıları da olmaktadır. Olumsuz örnekler de bu gelişmeyi kötü biçimde etkilemektedir .

Günümüzde, görsel medyadaki içeriklerin, çocuklar ve gençler üzerindeki olumsuz etkileri tartışılmaktadır. Televizyon, bu tartışmaların merkezinde yer almaktadır ve şiddet içerikli yayınların olumsuz tesirleri eleştirilmektedir. Yapılan araştırmalara göre, haftada 400-500 dizi çeşitli kanallarda gösterilmekte ve bu dizilerin 200'den fazlası şiddet içeriklidir. Şiddet içerikli bu dizilerde işlenen tema şudur: "Saldırgan olmazsanız ya da saldırıda bulunmazsanız sorunlarınızı çözemezsiniz. Toplumda saldırganlık, sorun çözme davranışı olarak benimsetilmektedir. Çünkü, çocuklar ve gençler pek çok ülkede, haftada 20-30 saat televizyon seyretmekte ve bu şiddet içeren görüntülerden, isteyerek ya da istemeyerek de olsa etkilenmektedirler (Yalın 1998).

Özellikle, yoğun bir şekilde şiddet içeren görüntülerden erkek çocuklar daha fazla etkilenmektedir. Şiddet içerikli film izleyen çocukların iyi ve kötü arasındaki ayrımı yapabilme becerilerini kaybettikleri de vurgulanmaktadır (Tüner 1995).

Çocuklar ve gençler televizyondan verilen yaşam ortamlarında şiddetin, uygun bir davranış olduğunu öğrenmektedirler. Aile ortamında, oyunlarında gördüklerini pratik eden bu çocuklar olgunlaştıkça, gençler gibi daha saldırganlaşmakta ve şiddet kullanan bireyler haline gelmektedirler. Uzun süreli şiddeti izlemek, genellikle tahrip edici bir etki yapmaktadır.

Sonuç olarak, şiddet içerikli davranış, kabullenmeyi ortadan kaldırmaktadır. Bazı gençler için, günlük adam öldürme sahneleri, tecavüzler vb. olağan hale gelmektedir (Hepburn 2001).

Psikologlar ve hukukçular, bazı suç ve cinayet türlerinin daha önce Türkiye'de görülmediğini, fakat televizyon yayınlarının etkisinde kalan gençler ve hatta çocuk yaştakilerin, bu şiddet davranışını gösterdikleri ortaya çıkmıştır.Özellikle Türkiye'de özel televizyon kanallarının şiddet içerikli film ve dizi filmleri, haber programlarını hiçbir sınır tanımadan göstermeleri kamu oyunda ciddi rahatsızlıklara yol açmaktadır (Alpay 2002).

Sonuç olarak, her TV kanalında her gün ortalama birkaç tane suç ve suça ilişkin program izleyen insan, hayatının her alanını suçluların ve suçların istila ettiğini düşünmeye başlamaktadır. Şiddetin medyada bu denli yer alması, daha ciddi uyarıları da beraberinde getirmektedir. Bu uyarıları yapan araştırmacılar, günümüzün modern toplumlarında anominin yaygınlaştığını; realiteye duyulan düşmanlık ve kinin düşsel fantazyaların getireceği katar sisle hafifletilemeyecek yoğunluğa vardığını ileri sürmektedir. Sir Karl R. Popper bu konuda şöyle diyor : "Çocuklara televizyon ve benzeri araçlarla şiddeti öğretiyoruz. Bunun önlenmesi için, sansür uygulanmasına gereksinim vardır. Sansüre tabi ki karşıyım ama, özgürlük ancak sorumlulukla birlikte varolabilir. Eğer, çocukların şiddete karşı doğal tepkisinin yıkılmasına ve şiddete kayıtsız hale gelmelerine göz yumacak olursak, sonunda kaba kuvvetin hakim olmasına, hukuk devletinin dolayısıyla demokrasinin ve uygarlığın yıkılmasına zemin hazırlarız" (Oskay 1999).

2.6.3. Psikolojik Etkiler

Medyadaki şiddet, toplumsal yapıya, değerlere ve toplumsal bütünleşmeye zarar verirken, bütün bu unsurların taşıyıcısı olan bireyleri etkilemekte ve bireysel bilinç üzerinde de onarılması güç tesirler yapmaktadır. Görsel medya ve özellikle televizyon,pek çok düşünür tarafından çağımızın "veba"sı ve "şiddet toplumu"nun oluşmasında etkili bir araç olmakla

itham edilmektedir. Özellikle, birey üzerinde meydana getirdiği olumsuz tesirler karşısında toplumlar çaresiz kalmaktadır (Gezgin 1996).

İnsanlar birbirlerine dokunmadan da, birbirlerine şiddet uygulayabilirler. Sözle, yazıyla, jestlerle hatta severek de şiddet uygulanabilir. Önemli olan, karşı tarafı ezmek, rahatsız etmek, onun iç dünyasını (düşünce ve duygularını) ele geçirmektir. Düşüncelerimize, yüreğimize, özümüze yapılan saldırı, uygulanan şiddet belki, salt bedene yöneltilen şiddetten daha tehlikeli, daha ele geçirici ve daha şiddetlidir. Çağımızda artık birey, şiddet ve şiddet içerikli yayınlarla kuşatılmış durumdadır (İnam 2001).

Birey üzerinde şiddetin en büyük tesiri aslında, bireyin bütün bunları olağanmış gibi karşılamasıdır. Dündar (1996)'a göre, her gün ekranlardan oturma odalarına sıçrayan kanın bunalttığı seyirci, zamanla bu şiddet gösterisine alışmakta ve beyni patlamış cesetleri izlerken bile, kadavra başındaki bir tıp öğrencisi kadar soğuk kanlı olabilmektedir. Bu kanıksama (Apati), zamanla bir adım öteye sıçrayıp "daha fazla şiddet" çağrısına da dönüşebilmektedir.

Medya ve özellikle de TV'deki şiddet üzerine yapılan araştırmalar dört kuram üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu kurumlardan ilki "Arınma Kuramı"dır. Aristo tarafından ortaya konulan "Arınma Kuramı", saldırganlık güdülerinin, saldırganlığın açığa vurulması ya da boşaltılması ile azaltılabileceğini öne sürmektedir. TV'deki şiddeti izleyerek, şiddet duygularından arınma süreci biçiminde tanımlanan bu kuram, insanın doğasında bulunan gündelik sorunlarla birlikte açığa çıkan saldırganlık dürtülerini, TV'de benzer olayları izleyerek gerçek yaşamdaki şiddetten arınma süresini öngörmektedir. Televizyonun, arınma kuramının tersine, bireylerin önceden öğrenmiş bulunduğu şiddeti açığa çıkarıcı ve hızlandırıcı bir etki yaptığı savından yola çıkan "Saldırganlık Kuramı"na göre, birey görsel ortamda gördüğü şiddeti, gerçek yaşamda uygulamaktadır. Medyadaki şiddetin, gerçek yaşamdaki şiddeti körüklediği yönündeki bir başka kuram ise, "Güçlendirilmiş Saldırganlık Kuramı"dır. Bu kurama göre, saldırganlık eğilimi fazla olan birey, televizyondaki şiddeti

gerçek yaşamda kullanabilmek için bir deneyim biçiminde algılamaktadır. "Deneysel Öğrenme Kuramına' na göre, şiddet içerikli programlar, bireylerin şiddeti öğrenmesinde etkilidir. Daha çok çocuklara uygulanabilen bu kurama göre, görsel ortamdaki şiddet, çocukların davranışı öğrenme sürecinde, karakterlerinin biçimlenmesinde etkili olmaktadır" (Gezgin 1996).

Bu duruma sosyal psikologlar, saldırganlığın edinilmiş donanımlı görüş açısından ele alınmasını benimsemektedirler. Bir çoğu (Bandura, Berkowitz vb. gibi) taklidin,örnek alınarak öğrenmenin saldırganlık üzerindeki rolünü vurgulamaktadır. Bandura, örnek almanın saldırgan davranış üzerindeki etkisine ilişkin bir dizi çalışma yapmıştır. Bu çalışmaların pek çoğunda, yetişkin bir model, patlamayan plastikten yapılmış olan "Bobo" adlı bir bebeğe saldırmıştır. Kavgacı biçimdeki bir hitaptan sonra model, çeşitli şekillerde plastik bebeğe saldırılarda bulunmuştur. Bu fiziksel saldırı niteliğindeki davranışların yanı sıra bariz şekilde düşmanca sözlerde sarf etmiştir. Çocuklara bu gösteriyi izlettikten sonra, çok sayıda oyuncak ve diğer nesnelerle oynama fırsatı da vermiştir. Bandura, genel olarak saldırgan modelin, çocukların davranışını iki biçimde etkilediğini ortaya koymuştur. İlk olarak, model çocuklara yeni saldırı biçimlerini öğretmiştir ve ikinci olarak, modelden taklit edilenlere ek olarak, diğer saldırgan davranışların sayısını da artırmışlardır. Bunun gibi araştırmalar, görsel medyadaki (özellikle televizyonda) şiddetin sosyal davranışlar ve bireysel psikolojiler üzerindeki etkilerine ilişkin şüpheler uyandırmıştır ve aslında bu şüpheler her geçen gün artarak devam etmektedir (Morgan 1993).

2.7. Medya ve Şiddet İlişkisi Üzerine İleri Sürülen Görüşler

2.7.1. Medyanın Şiddet Eğilimini Artırdığını Savunan Görüşler

Son yıllarda medya da meydana gelen baş döndürücü değişme ve gelişmeler, gerçek veya gerçek olmayan şiddet mesajlarının da sıklığını artırmıştır. Özellikle, elektronik medyadaki

gelişmeler, mesajların izleyicilere daha hızlı ve sık ulaştırılmasını kolaylaştırmıştır (Avşar 1992).

Sıcak iletişim araçlarının (yazı, radyo vb.) oluşturduğu buyrukçu dönem sona ermiş ve televizyonla birlikte, yeniden kabile yaşamına dönülmüştür. Çeşitli uluslara ve birbirine yabancı kültürlere bölünen dünya, kabile yaşamının iç uyum ve bağımlılığına kavuşmuştur. Neredeyse bütün insanlık aynı filmleri, haberleri, ürün reklamlarını vb. paylaşılmaktadır. Mc Luhan'ın rüyası bugün, televizyon ve internet sayesinde gerçekleşmek üzeredir. Diğer taraftan küreselleşme olgusu, bütün toplumları etkisi altına almıştır. Zaten, bütün dünyada ABD'nin siyasi, ekonomik ve kültürel hakimiyeti yaşanmaktadır. Amerikan kültürü, diğer ülkelerde etkinliğini medya (özellikle televizyon) sayesinde sürdürmektedir (Özkök 1978).

Televizyonun şiddetle ilişkisi üzerine sosyal bilimler alanında, 1950'den beri araştırmalar yapmaktadır. Bu araştırmalar için kullanılan metotlar laboratuar çalışmalarını, alan araştırmalarını ve karşılıklı ilişki çalışmalarını kapsamaktadır. Fredman ve Atkinson gibi araştırmacılar, televizyondaki şiddetin saldırganlık üzerine özellikle, gençler arasında yaygın olduğunu savunmaktadırlar. Andison ise, televizyondaki şiddet ve saldırganlık görüşü arasında ilişkiyi ele alarak sonuçlarını değerlendirmiştir. Andison, etkilenmenin boyutları üzerine temellenen incelemenin her bir bulgusunu beş kategoride sınıflandırmıştır. Bunlar; zayıf negatiflik (saldırganlıkta bir azalmaya yol açan şiddet görüşü), ilgisiz zayıf pozitif ilişki, orta (makul) pozitif ilişki ve güçlü pozitif ilişkidir. Andison, televizyondaki şiddeti seyretme ve onu izleyen saldırganlık arasında zayıf pozitif ilişki olduğu sonucuna varmıştır (Primavera , Herron 2001).

Berkowitz'e göre, şiddet gösterimini izlemek, arınma yaratmak şöyle dursun, saldırganlık eğilimini arttırmakta; bu ise "ipso facto", yaşamda şiddete yöneltebilmektedir. Gerbner'in araştırması medyadaki şiddete, çok daha önemli yenilikler getirmektedir. Bu tür yayınlar, "şiddeti ve şiddetin kurbanı olmayı meşrulaştırmaktadır". Bu meşrulaştırma ile bilincimiz

değiştirilmektedir. Özellikle, yayınlarda gösterilen şiddetin "yasadan " ve "nizamdan" yana görevli bireylerce uygulanan, yapılan bir şiddet olarak gösterilmesi, sunulması durumunda seyirci çok kapsamlı bir tehlike ile karşı karşıya kalmaktadır. Toplumsal realiteyi, yanlış biçimde algılamaya sürüklenmektedir. Bu tür yayınların izlenmesi arttıkça, bireyler kendilerini gitgide daha çok, yalnızca yönetilen (bağımlı) taraf olarak görmekte; kendi kaderlerini ve geleceklerini, kendilerinden çok yönetim işlevini yüklenmiş "otoritelere" bırakılması gereken bir sorun olarak görmeye başlamaktadırlar.Aslında bu durum, bireylerin medyaya, siyaset kurumuna ve diğer bireylere güvensizliğini de arttırmaktadır (Okay 1982).

Yapılan araştırmalar izleyenlerin, okuyanların, dinleyenlerin şiddet gösteriminden doğrudan ve birebir etkilendiği sonucuna varmasa bile, medyadaki "şiddet öyküleri"nin şiddeti hayatımızın bir parçası haline getirdiğini, toplumsal şiddet kodlarını yeniden ürettiğini ve gündelik hayatımızın "gerilimli" anlarında bu "şiddet öyküleri"nin bireysel davranışlarımıza kılavuzluk ettiğini göstermiştir. Diğer taraftan medya şiddeti yansıtarak alevlendirmekte, tanımlayarak boyutlarını genişletmekte, vurgulayarak abartmakta ve tekrar tekrar yer vererek özendirilmektedir. Yani medya, şiddetin doğrudan nedeni olmasa da, şiddete yönelik davranışların ortadan kalkmaması için bir neden teşkil etmektedir (Batur 1998).

Toplumlardaki şiddet ve saldırgan davranışlardaki artış, yönetimleri yasal düzenlemeler yapmaya iterken, artık uluslar arası düzenlemeler gündeme gelmektedir. Çünkü, özellikle görsel medyadaki şiddet ağırlıklı programların (film, dizi film ve şiddet içerikli müzik yapan topluluklar, reality showlar vb gibi), gençleri intihara sürüklediği tartışılmaktadır. Örneğin, toplumda idolleşmiş starların intiharları sonrasında ortaya çıkan intihar artışları, tehlikenin boyutlarını ortaya koymaktadır. Son yılların gençlik mitoslarından "Nirvana" topluluğunun solisti Curt Kobain örneğinde olduğu gibi, bir rock veya sinema yıldızının intiharının

ardından toplumda başlayan intihar salgınları, medyanın çocuklar ve gençler üzerindeki etkilerini açık bir şekilde ortaya çıkarmaktadır (Batur 1998).

2.7.2. Medyanın Şiddet Eğilimini Azalttığını Savunan Görüşler

Medya sahasında çalışan araştırmacılar, şiddeti televizyondan seyretmenin yararlı olduğunu öne sürmektedirler. Onlara göre, izleyiciler saldırgan davranışların bir kısmı seyretme yoluyla boşalmakta, böylece saldırgan eylemlerde bulunma olasılıkları azalmaktadır. Atkinson (1995)'a göre, saldırganlığa ilişkin bir içgüdü ya da dürtü kuramı, saldırganlığın bireyin kendisinin ya da başkası aracılığıyla gerçekleştirdiği saldırgan bir eylemle boşaltılıncaya kadar biriktirdiğini varsaymaktadır. Öte yandan, sosyal öğrenme kuramcıları, genel uyarılmışlık halinin ya da öfkenin, zararsız davranışla en az saldırgan eylemler yoluyla olduğu kadar, hatta bunlardan daha iyi bir biçimde azaltılabileceği kanısındadırlar .

Bu konuda iyimser olanlar, "televizyonu kötü yönleriyle değil, olumlu özellikleyle değerlendirin" demektedirler. Onlara göre, eğitimsiz bireylere belki de zarar veren bir kültür, bilgi ve ferahlık kaynağı olduğunu görebilmek için makul bir sınıflama yapmak yeterlidir. Onlara bakılırsa bazen, en kötünün tek başına sorumlusu,çoğu zamanda zayıfın suç ortağı olan televizyon, mükemmel ve vazgeçilmez insanı yaratacaktır.Elbetteki televizyon tek başına suçlu ilan edilemez. Şiddet içerikli programları izleyen bireyin kendi kendini kontrol etmesi, kendisine ya da çocuğuna zararlı olduğunu düşündüğü programların farkında (bilincinde) olması gerekmektedir. Birde, her şeyin parmaklarımızın ucunda olduğunu unutmamalıyız. Televizyon kumandasını yerinde ve zamanında kullanabilmekte önemlidir (Laplanta 1992).

TV ve sinemada gösterilen çizgi filmlerdeki şiddetin, erkek çocukların eksikliklerini gidermede yardımcı olduğu, kız çocukların ise, korkusuz ve güçlü kadın rollerini örnek

almalarının kişilik gelişimlerini olumlu etkilediği ileri sürülmektedir. Ayrıca, şiddet içeren bütün çizgi filmlerin çocukları etkilemeyeceği de söylenmektedir (Öngören 1994).

Daha önceleri şiddet sahnelerini büyüleyici bulan çocukların, 16 yaşından başlayarak bu sahneleri seyretmek istemedikleri, rahatsız oldukları görülmektedir. 5- 12 yaş arasının tipik davranışı olan ,şiddet sahnelerini oyuncak silahları, kıyafet ve maskelerle taklit etme de, ortaokulla birlikte terk edilmektedir. Bu noktada, TV ve sinemadaki şiddeti sınıflandırmak gerekliliği vardır. Ekranda görülen savaş ve kitle terör cinayetleri gibi şiddet sahneleri çok defa heyecan yaşamadan, bir refleks yokluğu ile seyredilmektedir. Ancak, bireysel öldürme ve işkence sahnelerinde şiddet uygulayanın; yüzünde, karakterinde somutlaşan kötülük, hainlik, şiddete maruz kalanların; masumiyeti ve korkulu, şiddete tanık olanların; davranışlarındaki dehşet, üzüntü ve tiksinme ayrıntılı izlenmektedir. İzleyici, bu duyguları özdeşleşme, yansıtma ve boşalımlarla yaşamaktadır. Kısacası, film, dizi film ve çizgi filmlerin büyük bir bölümü şiddeti, onun kötülüğü ve yıkıcılığıyla beraber işlerler. İzleyici, şiddeti onun uyandırdığı acıyı da yaşayarak algılamaktadır Buradan hareketle, televizyonun (ya da görsel medyanın) şiddeti öğretip, özendirdiği düşüncesinin reddedildiğini söylemek mümkündür (Erten ve Ardalı 1996).

2.8. Görsel Medyadaki Şiddetin Etkinliğini Artıran Yayın Türleri

A. Filmler ve Dizi Filmler

Filmler, sosyal gerçekliğin inşa edilmesine zemin hazırlayan psikolojik duruşları, dünyanın ne olduğu ve ne olması gerektiğine ilişkin ortak düşünceyi yönlendirir. Toplumsal kurumları ayakta tutan geniş bir kültürel temsilciler sistemin parçasıdır (Erten ve Ardalı 1996).

Özellikle, sinema için hazırlanan filmlerde aşırı derecede şiddet ve cinsellik vardır. Sinema filmleri, piyasada belli bir süre gösterildikten sonra televizyonlarda, yaş sınırı olmaksızın herkese gösterilmektedir. Televizyondaki şiddet (saldırganlık ve cinsellik), sinemadan aktarılan filmlerde oldukça fazladır. Öngören(1994)'e göre, çağdaş sinemada

şiddet ve cinsellik bir şekilde sergilenmektedir. 1980'li ve 1990'lı yılların filmleri, daha önceki yıllardaki filmlerle karşılaştırıldığında bu fark açıkça görülmektedir. Sinema filmleri, şiddet ve cinsellikle ilgili görünmeyeni ve konuşulmayanı seyredilir hale getirmektedir. Bundan dolayı, günümüzün insanı sinemada, şiddet ve cinselliğin en aşırı uçlarını izlemeye alışmış görülmektedir. Bu tür filmler aylar öncesinden medya vasıtasıyla topluma tanıtılmakta, eleştirirleri yayınlanmakta, gösterime girdikten sonra büyük ilgi görmektedir. Son on yıl içinde gösterime giren filmleri gözden geçirdiğimizde, filmlerde şiddetin en sapkın ve cinselliğin en açık şekilleriyle yer aldığını görmekteyiz.

Akarcalı (1996)'a göre, Türk televizyonlarındaki şiddet doğrudan Türkiye'de yapılan filmlerle değil, dış kaynaklı alımlarla gösterime sunulan yapımlardan izleyiciye ulaşmaktadır. Böylece, başka bir ülkenin şiddet anlayışı ve kodlanma biçimi. Türk insanına sunulmakta ve şiddet bir bakıma devşirilmektedir.

Sinemadan aktarılan filmlere ve dizi filmlerine, bireyin ilgisi çeşitli yöntemlerle çekilmektedir. Yayınlayacak film ya da dizi film, çeşitli iletişim araçları vasıtasıyla önceden izleyiciye tanıtılmakta, sürekli tekrar edilerek suni bir ortam yaratılmaktadır. Bu mesaj bombardımanından izleyiciler ister istemez etkilenmekte ve böylelikle, izleyici filmi ya da diziyi izlemeye veya takip etmeye hazır duruma getirilmektedir (Mutlu 1991).

Bu durumdaki izleyiciler, Holoday ve Stoddard'a göre, ifade edilen somut olguları sorgusuz sualsiz doğru diye kabul etme eğilimindedirler. İzleyicilerin, doğruluğu sıhhatsiz ifadeleri, hükümleri veya resimleri gerçek diye kabullendikleri görülmektedir. Ayrıca Blumer piyasa filmlerinin çocuklarda (yetişkinlerde dahil) derin "hissi öğrenim ve etkilenmelere yol açtığını da ileri sürmektedir.Özellikle, son zamanlarda hem çocuklara hem de yetişkinlere hitap etmek üzere çekilen. "Yüzüklerin Efendisi", "Harry Potter" gibi doğa üstü güçlerin konu edildiği filmler, gerçekten, çocukların zihinlerini karıştıracak ve onları ikileme düşürecek

düzeyde yapımlardır. Aslında bu filmler, eski masalların yeni teknolojilerle anlatılması ve sihri kaybolan dünyaya sihirli mesajlar verme fonksiyonunu taşımaktadır (Kloper 1992).

B. Magazin Programları ve Reality Showlar

Magazinler gerçekte, çeşitli kaynaklardan toplanmış bilgilerin küçük parçaları ve bölümlerinin "depolandığı" ya da toplandığı yer anlamındadır. Genellikle, pek çok magazin sindirilebilir (ya da anlaşılabilir) bilgileri içermektedir (Hunt 2001).

Evlerin yatak odalarından, pansiyona, adi sokak cinayetlerine, fahişelere, sokaktaki adamın cüzdanını ilgilendiren parasal konulara değindiği gibi, sosyete haberleri, sosyetede yer alan dedikodular, skandallar ve önemli kişiler de haber konusu olmaktadır. Her türlü konunun bol resimli, büyük puntolu yazılarla eğlenceli bir şekilde işlendiği magazin gazeteciliğinde temel amaç şöyle formüle edilmektedir: "Eğlendirirken bilgi vermek, düşündürmek ve eğlendirmek…" Çağdaş magazin gazeteciliğinin kurucusu sayılan Bennet'in yaklaşımında asıl amaç hemen kendini göstermiştir: "İnsanlara dönük haber sunarken, sokaktaki adamın haklarının şampiyonluğunu tatmak fakat, onun sağlıklı haber almasını önlemek".Bu tür yayıncılıkta, yazıdan çok görüntü ön plana çıkarılmış ve daha fazla okuyucu bulmak amacı çerçevesinde, bilgilendirmeden ziyade eğlendirmek ilk hedef olmuştur. Türkiye'de ise bu tür yayıncılığa, "Boyalı Basın" adı verilmektedir (Topcuoğlu 1996).

Televizyondaki magazin programları, magazin gazeteciliğinden aktarılmıştır. Televizyonun devşirdiği, magazin programlarındaki amaç, gazeteciliktekiyle aynıdır. Daha fazla görüntü ve bu görüntüler üzerine üretilen dedikodular, televizyondaki magazin programlarının da temelini oluşturmaktadır (Ergül 2000).

Televizyon yayıncılığında bu gün gelinen noktada, haber kavramı da önemli ölçüde nitelik kaybına uğramıştır. Bu açıdan bir haber bültenini izlemek aynı zamanda, magazin konularıyla da sıkça karşılaşmak anlamına gelmektedir. Daha da önemlisi, özel televizyon kanallarında yer alan ve izlenme oranına dayalı yayıcılık anlayışıyla piyasaya uyarlanmış bir haber

bülteninde “ağırlıklı olarak yer verilen haber türünün, magazin haberleri olduğu”, sayısal olarak kanıtlanmıştır. Aslında, buradaki önemli gelişme, televizyon haberlerinin “magazin gazeteciliği” üslubunda verilmesidir (Ergül 2000).

Haberin magazinleştirerek verilmesinin en önemli amacı, kamuoyunu ciddi, önemli ve hayati sayılabilecek meselelerden uzak tutmaktır.Diğer taraftan, televizyonun araç olarak verdiği mesaja uygun hale getirilmiş eğlendirici haberciliğin yeni türü olarak karşımıza “Reality Show” lar çıkmaktadır. Ölüm gerçeğini şiddetle karmalayıp, acılardan, ölümden ve şiddetten hoşlanan, eğlenen bir toplum yaratılmaktadır (Rigel 1996).

Reality Showlardan etkilenen bireyleri, çocukları ve gençleri bekleyen en büyük tehlikenin, çevreye ve yaşadıkları topluma karşı güvenlerinin gitgide azalması olacaktır. Sokakta her an rastladıkları bireylerin çocuk kaçırabileceklerini, anne-babalarının öldürülebileceklerini düşünmek, çocuğun güven duygusunu altüst edecek ve hep şüphe içinde yaşamasına yol açacaktır. Bu durumdan kurtulmaya çalışan çocuk ve genç, yine televizyonda gördüğü örnekler gibi şiddete başvurup, kendini güçlü hissetmeye ve buna inanmaya başlayacaktır.Pek çok reality Show programlarında sunulan şiddetin dozajı oldukça yüksektir (Heper 1996).

Rigel (1996)’e göre, reality Showlar insan davranışlarında duyarsızlaşma, başkalarının acı ve üzüntülerinden eğlenme payı çıkarma gibi, insanlığa yabancılaşmanın ipuçlarını veren düşünce ve davranış kalıplarını ortaya çıkarmaktadır. Özellikle, reality Showların izleyici demografisi, “16-23 yaş grubunda, düzenli geliri olmayan ve eğitim seviyesi düşük bir grup” olarak ortaya çıkmaktadır. Reality Showların 8-15 ve devamında 16-23 yaş grubunda olan gençlerden oluşması, yapımların da saldırganlık ve şiddet yüklü mesajlar içermesi, daha fazla etkilenmelerine neden olmaktadır. İçinde bulunduğu yaş nedeniyle, her an şiddete yönelebilecek, enerjisi fazla ancak, eğitimi az olan grup, TV’den aldığı şiddet mesajlarını yorumlayamadan kabul ederek, şiddete yönelimli bir yapı geliştirebilmektedirler. Bu

gerçekler, lise cinayetlerindeki artışa neden olan faktörler arasına, reality showların da alınmasına neden olmaktadır.

Şiddet içeren yayın yapma bakımından film ve dizi filmlerin ardından reality showlar yüzde 21.7 ile ikinci sırada gelmektedir. İzleyici daha fazla ekrana bağlı tutmanın yolunu şiddetin dozajının artırılmasında gören pek çok özel TV kanalı, reality Showlar kurtarıcı gözüyle yaklaşılmaktadır (Görmez 1998).

Uğur Dündar'dan Fatma Girik'e uzanan çizgideki insanların gerçekleştirdikleri reality Showlarda, alabildiğine yoğun şiddet gerçek hayattan alınarak, çok boyutlu zamansal ve mekansal bir coğrafyada tekrar tekrar üretime tabi tutularak hazırlanmaktadır. Bu üretmede ve çoğaltmada kullanılan tekniklerin yapısı iyi çözümlendiği zaman, çıldırtıcı noktalara varılmaktadır. Örneğin, şiddetle hiç alakası yokmuş gibi görünen bölümlerde bile, korkunç gelecek teorileri ve şiddetin en büyüğü gizlidir.Diğer taraftan, şiddet içerikli olayın olduğu yeri, zamanında olanları, olayda yer alan bireyleri ve ortamı ayrıntılı olarak görüntülerler. Olay yerine zamanında gidilmemiş ise, olay çeşitli müzikler ve ışık oyunlarıyla "canlandırma" adı altında izleyiciye aktarılmaktadır. Bu tür dramalar çeken reality show programları, gerçekle kurgunun iç içe geçmesine ve gerçek vahşetin bir film gibi keyifle izlenmesine sebep olmaktadırlar (Özgüven 2000).

RTÜK Yönetmeliğinin 7. Maddesinde; "Yayınlarda, insanların ıstırapları, acıları, yaşadıkları felaketler, ölüm anları vb. gibi durumlar duygu sömürüsüne yol açacak, korku yaratacak veya izleyicileri dehşete düşürecek biçimde verilemeyeceğini" hükme bağlayanlar. Haber Özel, Sıcağı Sıcağına ve ana haber bültenlerdeki açık şiddetin önüne geçecek dirayeti göstermek zorundadırlar. İzleyiciye bu tür programlarda yönetmeliğe aykırı olmasına rağmen, suç teknikleri, toplumsal kurallara ya da değerlere aykırı davranışlar, sürekli tekrarlanarak reality showlarda öğretilmektedir (Pekman 1996).

C. Haberler ve Haber Programları

Haber, haber kıstaslarına göre, izleyici (okuyucu) için önemli olan ve yakın zamanda meydana gelmiş ya da ortaya çıkarılmış bir olaya ilişkin bilgidir (Kocabaşoğlu 1977).

Tüm gelişmiş Batı ülkelerinde ve onların takipçileri olan gelişmekte olan ülkelerdeki TV ve basın mensuplarınca "haber"in değeri "kötü haber" olmasıyla orantılıdır. Batı toplumlarının yaklaşımlarıyla ele alınacak olursa haber dendiğinde: olumsuzluk, sansasyon, karışıklık, çatışma, şiddet olayları ve kazaların vurgulandığı görülecektir. TV ve diğer medyaların bu habercilik anlayışı, şiddeti yatıştırma yerine çok hızlı ve yaygın olarak kızışmaktadır. Haber değerlerinden elde ettiğimiz gerçeğin kendisi değil, büyük ölçüde çarpıtılıp, bozulmuş bir resmidir (Koca 1993).

Televizyon kanallarının yöneticileri haber programlarından büyük paralar kazanabileceklerini keşfettiklerinde ilgi odakları da değişmiştir. Habercilik standartları kaybolmuş ve cinayet, tecavüz ve diğer şiddet olaylarının dehşet verici görüntüleri sıradan olaylar haline gelmiştir.Bir çok televizyon haber merkezi "kan varsa tutar" fikrine kendine ilke edinmiştir. Odak noktasında suç olmayan haberler bile, bireyler ve gruplar arasındaki farklılıkları vurgulayarak çatışma üzerinde durmaktadırlar (Stuber ve Bredley 1998).

Amaç , izleyicilerde heyecan yaratmaktır. Çünkü heyecan haberlerin izlenme oranını yükseltir. Duygusal ve dramatik haberler, bireylerin hislerine seslenir. Örneğin, 1985 yılında Kolombiya'da bir felaket sonrasında küçük bir kız yavaş yavaş çamur seline gömülüyordu. Dünya, küçük kızın can çekişmesine tanık olmuş ve adını belleğine kazımıştır: "Omeyra", ve televizyon bir kez daha, olayların açıklanmasında (yorumunda) heyecana ayrıcalık tanımıştır.Körfez Savaşını (1990), bütün dünya CNN sayesinde bir savaş filmi izler gibi seyretmiştir. Burada Körfez Savaşının, bir savaş filminden farkı "canlı" yani kurgusal olmamasıdır (Öztürk 1996).

Televizyon haber programlarında cinayetlerin, katillerin, suç işleme yöntemlerinin ve şiddet olaylarının ayrıntılarıyla gösterilmesi özellikle çocukları etkilemektedir. Rigel (1996)'a göre, medya içeriği ile özelliklede gerçeği verdiği iddiasındaki haberlerle şiddeti tohumlamaya beş yaşından itibaren başlamaktadır. Gerçeklerin korkutuculuğunu pasif ancak potansiyel saldırganlık bünyesinde taşıyan bir nesle yön vermeye başladığına dikkat etmek gerekmektedir. Korku ekip şiddet biçme döngüsü, bu sağlıksız ortamda gerçekleşmektedir. Doğaya, geri dönüşü olmayan atıkların yarattığı çevre kirlenmesi gibi, geri dönüşü olmayan mutlaka bir etki verip geçen medyanın da, önce "çocuğun bilincinde temizlenmesi imkansız kirlilikler bırakıp gittiğini" unutmamak gerekir.

Sacco (2000), cinayetin,suçun ve kurbanların televizyon haberlerinde düzenli bir şekilde görülmesi ve yansıttığı suç imajları, haber bültenlerinin organize edilmesi sürecinde oldukça mantıklı bir şekilde ortaya çıktığını belirtmektedir. TV haberlerinde, şiddet ve cinayet vb. gibi haber türlerini planlayarak, belli bir dozajda verilmesi izleyicilerin ilgilerini sürekli hale getirmek için başvurulan bir yöntemdir.Haberlerdeki şiddet görüntülerinin önemi, kurgusal olmamalarından yani toplumsal hayatın gerçeklerinin olduğu gibi yansıtılmasından ileri gelmektedir. Filmlerdeki şiddeti bir çocuğa bir dereceye kadar izah etmek mümkündür, fakat haber programlarında sunulan şiddet görüntülerinin izah edilmesi oldukça güçtür .

D. Reklamlar

Reklamlar zaten genel olarak mantığa ya da zihne hitap etmekten çok, duygulara seslendiğini, bu olay insanın temel özelliklerini ve ilgilerini göz önünde bulundurarak gerçekleştirilmektedir. Bu tür reklamcılık anlayışı ortalama insanın olumlu ya da olumsuz bir şekilde tepki göstermesini sağlamak amacıyla duygulara seslenmeyi hedeflemektedir. Reklam bir ikna etme olayıdır ve duygusal cazibelere, dramatik ve komik imajlara, insanlardaki korku ve arayışların sömürülmesine dayanmaktadır (Kellner 1991).

İzleyiciyi en çok televizyon ekranına bağlayan programların genel olarak içerikleri incelendiğinde, bunların şiddet, müstehcenlik, cinayet konulu film, dizi, reality show, magazin vb. gibi programlardan oluştuğu görülmektedir. Bu tür programlar daha fazla reklam aldığı için televizyon kanalları tarafından da tercih edilmektedir. Burada, şiddet içerikli programlar (ekonomik olarak), reklamlar tarafından dolayı da olsa desteklendiği için eleştirilmektedir (Kellner 1991).

Sunulan bu araştırmanın amacı literatür bilgide özetlenen görsel medyadaki şiddet kültürünün orta öğretim üzerindeki etkilerini belirlenmesi oluşturmaktadır.

3. MATERYAL ve METOT

3.1.Materyal

Çalışmanın evrenini; 2005-2006 eğitim öğretim yılında Kırıkkale il merkezinde, okul spor takımlarında bulunan Anadolu lisesi ve normal liselerin 9. 10. 11. sınıflarında öğrenim gören ve tesadüfi örneklem yoluyla belirlenmiş 263'ü erkek, 237'si bayan toplam 500 öğrenci oluşturmaktadır.

3.2. Metot

Araştırma tarama modelindedir ve bu araştırmanın gerçekleştirilmesi için Kocadaş (2002) 'nin anketi düzenlenerek kişisel ve alan bilgilerinden oluşan anket formları hazırlanmıştır. Anket kişisel bilgiler ve alan bilgisi olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

Anket değerlendirmemiz SPSS istatistik programında analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Verilerin analizinde frekans ve yüzde dağılımları kullanılmış, ayrıca öğrencilerin en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizi değişkenine göre, okul türü ve cinsiyet değişkenine göre görsel medya ve şiddet kültürünün orta öğretim örgencileri üzerindeki etkisini belirleyebilmek için *(2X2) Kİ KARE* testi kullanılarak 0,05 düzeyinde anlamlılık aranmıştır.

4. BULGULAR

4.1.Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin kişisel bilgilerini içeren anket bulguları

Tablo 4.1. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılım Oranları

Cinsiyet dağılımları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Erkek	263	52,6
Bayan	237	47,4
Toplam	500	100,0

500 kişi arasında yapılan ankete %52,6 ile 263 erkek, %47,4 ile 237 bayan öğrenci katılmıştır.

Tablo 4.2. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okudukları Sınıfları Gösteren Dağılım

Sınıf dağılımları	Kişi sayısı n	Yüzde %
9. Sınıf	179	35,8
10. Sınıf	231	46,2
11. Sınıf	90	18,0

Toplam	500	100,0

500 kişi arasında yapılan ankete %46,2 ile 231 kişi 10. sınıf, %35.8 ile179 kişi 9. sınıf, %18,0 ile 90 kişi 11. sınıf öğrencileri katılmıştır.

Tablo 4.3. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşlarını Gösteren Dağılım

Yaş Kategorileri	Kişi Sayısı N	Yüzde %
14 yaş	26	5,2
15 yaş	146	29,2
16 yaş	166	33,2
17 yaş	122	24,4
18 yaş	40	8,0
Toplam	500	100,0

500 Kişi arasında yapılan ankete%33,2 ile 166 kişi 16 yaşında, %29,2 ile 146 kişi 15 yaşında, %24,4 ile 122 kişi 17 yaşında, %8,0 ile 40 kişi 18 yaşında,%5,2 ile 26 kişi 14 yaşındadır.

Tablo 4.4. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Baba Meslek Durumlarını Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Esnaf	70	14,0
Memur	104	20,8
Öğretmen	58	11,6
S.Meslek	44	8,8
İşçi	151	30,2
İşsiz	1	0,2
Emekli	72	14,4
Toplam	500	100,0

Babanızın mesleği nedir? Sorusuna öğrenciler %30,2 ile 151 kişi işçi, %20,8 ile 104 kişi memur, %14,4 ile 72 kişi emekli, %14.0 ile70 kişi esnaf, %11,6 ile 58 kişi öğretmen, %8,8 ile 44 kişi s.meslek, %0,2 ile 1 kişi işsiz cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.5. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Anne Meslek Durumlarını Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %

Ev hanımı	450	90,0
Esnaf	8	1,6
Memur	6	1,2
Öğretmen	19	3,8
Serbest meslek	9	1,8
Işçi	3	0,6
Emekli	5	1,0
Toplam	500	100,0

Annenizin mesleği nedir? Sorusuna öğrenciler %90,0 ile 450 kişi ev hanımı, %3,8 ile 19 kişi öğretmen, %1,8 ile 9 kişi serbest meslek, %1,6 ile 8 kişi esnaf, %1,2 ile 6 kişi memur, %1,0 ile 5 kişi emekli, %0,6 ile 3 kişi işçi cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.6. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelir Durumunu Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
250 milyon az	15	3,0
251-350 milyon arası	9	1,8
351-500 milyon arası	53	10,6
501-750 milyon arası	75	15,0
751-950 Milyon arası	156	31,2
951 Milyon üzeri	192	38,4
Toplam	500	100,0

Ailenizin aylık geliri nasıldır? Sorusuna %38,4 ile 192 kişi 951 milyon ve üzeri, %31,2 ile 156 kişi 751-950 milyon arası, %15,0 ile 75 kişi 501-750 milyon arası, %10,6 ile 53 kişi 351-500 milyon arası, %3,0 ile 15 kişi 250 milyondan az, %1,8 ile 9 kişi 251-350 milyon arası cevaplarını vermiştir.

Tablo 4.7. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Baba Eğitim Durumunu Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Ilkokul mezunu	67	13,4
Ortaokul mezunu	105	21,0
Lise mezunu	213	42,6
üniversite mezunu	113	22,6
Okur Yazar Değil	2	0,4
Toplam	500	100,0

Babanızın eğitim durumu nasıldır? Sorusuna %42,6 ile 213 kişi lise mezunu, %22,6 ile 113 kişi üniversite mezunu, %21,0 ile 105 kişi ortaokul mezunu, %13,4 ile 67 kişi ilkokul mezunu, %0,4 ile 2 kişi okuryazar değil cevaplarını vermiştir.

Tablo 4.8. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Anne Eğitim Durumunu Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %

Ilkokul mezunu	214	42,8
Ortaokul mezunu	97	19,4
Lise mezunu	139	27,8
üniversite mezunu	34	6,8
Okur Yazar Değil	16	3,2
Toplam	500	100,0

Annenizin eğitim durumu nasıldır? Sorusuna %42,8 ile214 kişi ilkokul mezunu, %27,8 ile 139 kişi lise mezunu, %19,4 ile 97 kişi ortaokul mezunu, %6,8 ile 34 kişi üniversite mezunu, %3,2 ile16 kişi okuryazar değil cevaplarını vermiştir.

Tablo 4.9. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Aile Yapılarını Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Çekirdek aile	457	91,4
Geleneksel aile	37	7,4
Boşanma ile dağılmış	6	1,2
Toplam	500	100,0

Aile Yapınız nedir? Sorusuna %91,4 ile 457 kişi Çekirdek aile, %7,4 ile 37 kişi Geleneksel aile, %1,2 ile 6 kişi Boşanma ile dağılmış aile cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.10. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Oturdukları Konut Tipini Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Apartman dairesi	388	77,6
Gece kondu	4	0,8
Müstakil ev	108	21,6
Toplam	500	100,0

Ailenizin oturduğu konut tipi nedir? Sorusuna %77,6 ile 388 kişi Apartman dairesi, %21,6 ile 108 kişi Müstakil ev, %0,8 ile 4 kişi Gece kondu cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.11. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok Beğendikleri Kitle İletişim Aracını gösteren dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %

Televizyon	151	30,2
Radyo	46	9,2
Gazete	36	7,2
Bilgisayar	232	46,4
Dergi	25	5,0
Televizyon, Radyo	4	0,8
Televizyon, Gazete	1	0,2
Televizyon, Bilgisayar	3	0,6
Radyo, Gazete	1	0,2
Radyo, Bilgisayar	1	0,2
Toplam	500	100,0

En Çok Beğendiğiniz Kitle İletişim Aracı Hangisidir? Sorusuna %46,4 ile 232 kişi Bilgisayar, %30,2 ile 151 kişi televizyon, %9,2 ile 46 kişi radyo, %7,2 ile 36 kişi gazete, %5,0 ile 25 kişi dergi, %0,8 ile 4 kişi televizyon ve radyo, % 0,6 ile 3 kişi televizyon ve bilgisayar, 0,2 ile 1 kişi Televizyon, Gazete, 0,2 ile 1 kişi Radyo, Gazete, , 0,2 ile 1 kişi Radyo, Bilgisayar cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.12. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok Beğenerek seyrettikleri T.V. kanalını gösteren dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
t.v 8	16	3,2
Kanal d	152	30,4
atv	81	16,2
Kanal 7	14	2,8
Ntv	32	6,4
Show t.v	134	26,8
Samanyolu	33	6,6
Star	38	7,6
Toplam	500	100,0

En Çok Beğenerek seyrettiğiniz T.V. kanalı hangisidir? Sorusuna %30,4 ile 152 kişi kanal D, %26,8 ile 134 kişi Show t.v, %16,2 ile 81 kişi atv, %7,6 ile 38 kişi Star, %6,6 ile 33 kişi

Samanyolu, %6,4 ile 32 kişi Ntv, %3,2 ile 16 kişi t.v 8, %2,8 ile 14 kişi Kanal 7 cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.13. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok Beğenerek seyrettikleri yerli dizileri gösteren dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
En son babalar duyar	16	3,2
Kurtlar vadisi	215	43,0
Beyaz gelincik	17	3,4
Avrupa yakası	36	7,2
Şöhret	2	0,4
Güz yangını	8	1,6
Aşk oyunu	44	8,8
Aliye	25	5,0
Mavi rüya	17	3,4
Emret komutanım	48	9,6
Ihlamurlar altında	11	2,2
Yabancı damat	11	2,2
Hayat bilgisi	33	6,6
Çapkın	1	0,2
Yağmur zamanı	16	3,2
Toplam	500	100,0

En Çok Beğenerek seyrettiğiniz yerli dizi hangisidir? Sorusuna %43,0 ile 215 kişi Kurtlar vadisi, %9,6 ile 48 kişi Emret komutanım, %8,8 ile Aşk oyunu, %7,2 ile 36 kişi Avrupa yakası, %6,6 ile 33 kişi Hayat bilgisi, %5,0 ile 25 kişi Aliye,%3,4 ile 17 kişi Beyaz gelincik, %3,4 ile 17 kişi Mavi rüya, %3,2 ile 16 kişi yağmur zamanı, %2,2 ile 11 kişi Ihlamurlar altında, %2,2 ile 11 kişi Yabancı damat, %1,6 ile Güz yangını, %0,4 ile 2 kişi şöhret, %0,2 ile 1 kişi çapkın cevaplarını vermişlerdir.

4.2. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Genel Bilgilerinin Frekans ve Yüzdelik Yöntemi Kullanılarak Değerlendirilmesi

Tablo 4.14. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Televizyonu En Çok Hangi Amaçla İzliyorsunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Dinlenmek ve eğlenmek için	83	16,6
Haber almak ve bir şeyler öğrenmek için	31	6,2
Hem eğlenmek hem de öğrenmek için	150	30,0
Hepsi	234	46,8
Dinlenmek ,eğlenmek, öğrenmek için	2	0,4
Toplam	500	100,0

Televizyonu en çok hangi amaçla izliyorsunuz? Sorusuna %46,8 ile 234 kişi hepsini, %30,0 ile 150 kişi Hem eğlenmek hem de öğrenmek için, %16,6 ile 83 kişi Dinlenmek ve eğlenmek

için, %6,2 ile 31 kişi Haber almak ve bir şeyler öğrenmek için, %0,4 ile 2 kişi Dinlenmek, eğlenmek, öğrenmek için cevaplarını vermişlerdir

Tablo 4.15. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Televizyonda En Çok Hangi Programları İzliyorsunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Haber ve belgesel	58	11,6
Müzik eğlence ve spor	164	32,8
Film ve dizi filmler	150	30,0
Kültür ve sanat programları	24	4,8
Dini programlar	6	1,2
Haber ve belgesel, Müzik eğlence ve spor	41	8,2
Haber ve belgesel, Film dizi filmler	18	3,6
Haber ve belgesel, Kültür ve sanat programları	4	0,8
Haber ve belgesel, Dini programlar	1	0,2
Müzik eğlence ve spor, Film dizi filmler	30	6,0
Müzik eğlence ve spor, Kültür ve sanat programları	2	0,4
Film dizi filmler, Kültür ve sanat programları	2	0,4
Toplam	500	100,0

Televizyonda en çok hangi programları izliyorsunuz? Sorusuna %32,8 ile 164 kişi Müzik eğlence ve spor, %30,0 ile 150 kişi Film ve dizi filmler, %11,6 ile 58 kişi Haber ve belgesel, %8,2 ile 41 kişi Haber ve belgesel, Müzik eğlence ve spor, %6,0 ile 30 kişi Müzik eğlence ve spor, Film dizi filmler, %4,8 ile 24 kişi Kültür ve sanat programları, %1,2 ile 6 kişi Dini programlar, %0,4 ile 2 kişi Müzik eğlence ve spor, Kültür ve sanat programları, %0,4 ile 2 kişi Film dizi filmler, Kültür ve sanat programları, %0,2 ile 1 kişi Haber ve belgesel, Dini programlar cevaplarını vermişlerdir

Tablo 4.16. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Sizce Gençler Üzerinde En Çok Aşağıdakilerden Hangisi Etkilidir? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Aile	225	45,0
Okul	137	27,4
Medya	138	27,6
Toplam	500	100,0

Sizce gençler üzerinde en çok aşağıdakilerden hangisi etkilidir? Sorusuna %45,0 ile 225 kişi aile, %27,6 ile 138 kişi medya, %27,4 ile 137 kişi okul cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.17. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin İletişim Araçlarından Hangisine Güveniyorsunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı	Yüzde

	n	%
İnternet	190	38,0
Gazete	54	10,8
Radyo	14	2,8
Televizyon	44	8,8
Kitap ve dergi	86	17,2
Hiçbiri	91	18,2
İnternet, Gazete	9	1,8
İnternet, Radyo	1	0,2
İnternet, Televizyon	4	0,8
İnternet, Kitap ve dergi	2	0,4
Gazete, Radyo	2	0,4
Gazete, Televizyon	1	0,2
Gazete, Kitap ve dergi	1	0,2
Televizyon, Kitap ve dergi	1	0,2
Toplam	500	100,0

İletişim araçlarından hangisine güveniyorsunuz? Sorusuna %38,0 ile190 kişi internet, %18,2 ile 91 kişi hiçbirine güvenmiyorum, %17,2 ile 86 kişi Kitap ve dergi, %10,8 ile 54 kişi gazete, %8,8 ile 44 kişi televizyon, %2,8 ile 14 kişi radyo, %1,8 ile 9 kişi, İnternet, Gazete, %0,8 ile 4 kişi İnternet, Televizyon, %0,4 ile 2 kişi İnternet, Kitap ve dergi, %0,4 ile 2 kişi Gazete, Radyo, %0,2 ile 1 kişi İnternet, Radyo, %0,2 ile 1 kişi Gazete, Televizyon, %0,2 ile 1 kişi Gazete, Kitap ve dergi %0,2 ile 1 kişi Televizyon, Kitap ve dergi cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.18. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Medyanın Tutum Ve Davranışlarınız Üzerine Etkili Olduğuna İnanıyor Musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Çok etkili	55	11,0
Biraz etkili	217	43,4
Kararsızım	77	15,4
Etkili değil	52	10,4
Hiç etkili değil	98	19,6
Cevap vermeyen	1	0,2
Toplam	500	100,0

Medyanın tutum ve davranışlarınız üzerine etkili olduğuna inanıyor musunuz? Sorusuna %43,4 ile 217 kişi, Biraz etkili, %19,6 ile 98 kişi, Hiç etkili değil, %15,4 ile 77 kişi Kararsızım, %11,0 ile 55 kişi Çok etkili, %10,4 ile 52 kişi Etkili değil, %0,2 ile 1 kişi cevap yok cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.19. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Size Göre Televizyonun Zararlı Yönleri Var Mı? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Evet var	441	88,2
Hayır yok	59	11,8
Toplam	500	100,0

Size göre televizyonun zararlı yönleri var mı? Sorusuna %88,2 ile 441 kişi evet var, %11,8 ile 59 kişi hayır yok cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.20. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Cevabınız Evet İse Televizyonun Zararlı Yönleri Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Zararlı yönleri yok	59	11,8
Ders Çalışmayı Engelliyor	90	18,0
Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı	37	7,4
İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor	101	20,2
Örf Ve Adetleri Zayıflatıyor	17	3,4
Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor	49	9,8
Ders Çalışmayı Engelliyor Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı	17	3,4
Ders Çalışmayı Engelliyor ,İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor	62	12,4
Ders Çalışmayı Engelliyor, Örf Ve Adetleri Zayıflatıyor	9	1,8
Ders Çalışmayı Engelliyor, Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor	20	4,0
Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı, İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor	8	1,6
Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı, Örf Ve Adetleri Zayıflatıyor	6	1,2
Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı, Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor	5	1,0
İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor, Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor	10	2,0
Örf Ve Adetleri Zayıflatıyor Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor	10	2,0
Toplam	500	100,0

Televizyonun zararlı yönleri nelerdir? Sorusuna %20,2 ile 101 kişi İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor, %18,0 ile 90 kişi Ders Çalışmayı Engelliyor, %12,4 ile 62 kişi Ders Çalışmayı Engelliyor ,İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor, %11,8 ile 59 kişi Zararlı yönleri yok, %9,8 ile 49 kişi Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor, %7,4 ile 37 kişi Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı,%4,0 ile 20 kişi Ders Çalışmayı Engelliyor, Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor,%3,4 ile 17 kişi Zararlı yönleri yok Ders Çalışmayı Engelliyor, %3,4 ile 17 kişi Ders Çalışmayı Engelliyor Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı, %2,0 ile 10 kişi, Örf Ve Adetleri Zayıflatıyor Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor %2,0 ile 10 kişi İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor, Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor, %1,8 ile 9 kişi Ders Çalışmayı Engelliyor, Örf Ve Adetleri Zayıflatıyor,%1,6 ile 8 kişi Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı, İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor, %1,2 ile 6 kişi Ders Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı, Örf Ve Adetleri

Zayıflatıyor, %1,0 ile 5 kişi Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı, Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.21. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Aile, Okul Ve Çevrenizden Öğrendiklerinizle Medyadan Öğrendikleriniz Arasında Çelişkiler Ve Farklılıklar Oluyor Mu? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Çok fazla oluyor	88	17,6
Ara sıra oluyor	375	75,0
Hiç olmuyor	37	7,4
Toplam	500	100,0

Aile, okul ve çevrenizden öğrendiklerinizle medyadan öğrendikleriniz arasında çelişkiler ve farklılıklar oluyor mu? Sorusuna %75,0 ile 375 kişi Ara sıra oluyor, %17,6 ile 88 kişi Çok fazla oluyor, %7,4 ile 37 kişi Hiç olmuyor cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.22. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Sizce Gençler Filmlerdeki Kahramanların Kullandığı Yöntemlerle Kendi Problemlerini Çözmek İsterler Mi? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Evet	371	74,2
Hayır	129	25,8
Toplam	500	100,0

Sizce gençler filmlerdeki kahramanların kullandığı yöntemlerle kendi problemlerini çözmek isterler mi? Sorusuna %74,2 ile 371 evet, %25,8 ile 129 kişi hayır cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.23. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Bir Başkasıyla Şiddet İçeren Bir Mücadeleye Girdiniz Mi? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Evet	251	50,2
Hayır	249	49,8
Toplam	500	100,0

Bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girdiniz mi? Sorusuna %50,2 ile 251 kişi evet, %49,8 ile 249 kişi hayır cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.24. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Sizce Şiddet İçeren Filmler Ve Programlar Gençler İçin Kötü Örnek Oluyor Mu? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %

Evet Hayır	377 123	75,4 24,6
Toplam	500	100,0

Sizce şiddet içeren filmler ve programlar gençler için kötü örnek oluyor mu? sorusuna %75,4 ile 377 kişi evet, %24,6 ile 123 kişi hayır cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.25. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Sizce Kızlar Erkeklere Oranla Şiddete Daha Az Mı Başvuruyor? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Evet Hayır	371 129	74,2 25,8
Toplam	500	100,0

Sizce kızlar erkeklere oranla şiddete daha az mı başvuruyor? Sorusuna %74,2 ile 371 kişi evet var , %25,8 ile 129 kişi hayır yok, cevaplarını vermişlerdir.

Tablo 4.26. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Şiddet İçerikli Filmler İzlemekten Hoşlanıyor Musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

Cevap şıkları	Kişi sayısı n	Yüzde %
Evet hoşlanıyorum Hayır hoşlanmıyorum Bazen hoşlanıyorum	200 97 203	40,0 19,4 40,6
Toplam	500	100,0

Şiddet içerikli filmler izlemekten hoşlanıyor musunuz? Sorusuna %40,6 ile 203 kişi bazen hoşlanıyorum, %40,0 ile 200 kişi evet hoşlanıyorum, %19,4 ile 97 kişi hayır hoşlanmıyorum cevaplarını vermişlerdir.

4.3. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Genel bilgilerinin ki kare (X^2) yöntemi kullanılarak değerlendirilmesi

Tablo 4.27. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok Beğenerek Seyrettikleri Yerli Dizi Değişkenine Göre Sizce Gençler Filmlerdeki Kahramanların Kullandığı Yöntemlerle Kendi Problemlerini Çözmek İsterler Mi? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Evet		Hayır		Toplam
En son babalar duyar	f	12	f	4	16
	%	75,0	%	25,0	100,0
Kurtlar vadisi	f	147	f	68	215
	%	68,4	%	31,6	100,0
Beyaz gelincik	f	12	f	5	17
	%	70,6	%	29,4	100,0
Avrupa yakası	f	33	f	3	36
	%	91,7	%	8,3	100,0

Şöhret	f	2	f	-	2
	%	100,0	%	-	100,0
Güz yangını	f	2	f	6	8
	%	25,0	%	75,0	100,0
Aşk oyunu	f	40	f	4	44
	%	90,9	%	9,1	100,0
Aliye	f	20	f	5	25
	%	80,0	%	20,0	100,0
Mavi rüya	f	9	f	8	17
	%	52,9	%	47,1	100,0
Emret komutanım	f	33	f	15	48
	%	68,8	%	31,3	100,0
Ihlamurlar altında	f	11	f	-	11
	%	100,0	%	-	100,0
Yabancı damat	f	10	f	1	11
	%	90,9	%	9,1	100,0
Hayat bilgisi	f	27	f	6	33
	%	81,8	%	18,2	100,0
Çapkın	f	1	f	-	1
	%	100,0	%	-	100,0
Yağmur zamanı	f	12	f	4	16
	%	75,0	%	25,0	100,0

X^2=38,881 Sd=14 P=0,000

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizi değişkenine göre sizce gençler filmlerdeki kahramanların kullandığı yöntemlerle kendi problemlerini çözmek isterler mi? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; öğrenciler evet gençler filmlerdeki kahramanların kullandığı yöntemlerle kendi problemlerini çözmek isterler diye cevap verenlerin % 68,4'ü kurtlar vadisini seyrettiğini belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu da bize öğrencilerin en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizi değişkeni ile kendi problemlerini çözmek istemeleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.28. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok Beğenerek Seyrettikleri Yerli Dizi Değişkenine Göre Bir Başkasıyla Şiddet İçeren Bir Mücadeleye Girdiniz Mi? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Evet		Hayır		Toplam
En son babalar duyar	f	5	f	11	16
	%	31,3	%	68	100,0
Kurtlar vadisi	f	143	f	72	215
	%	66,5	%	33,5	100,0
Beyaz gelincik	f	8	f	9	17
	%	47,1	%	52,9	100,0
Avrupa yakası	f	16	f	20	36
	%	44,4	%	55,6	100,0
Şöhret	f	-	f	2	2

	%	-	%	100,0	100,0
Güz yangını	f	3	f	5	8
	%	37,5	%	62,5	100,0
Aşk oyunu	f	21	f	23	44
	%	47,7	%	52,3	100,0
Aliye	f	8	f	17	25
	%	32,0	%	68,0	100,0
Mavi rüya	f	12	f	5	17
	%	70,6	%	29,4	100,0
Emret komutanım	f	21	f	27	48
	%	43,8	%	56,3	100,0
Ihlamurlar altında	f	2	f	9	11
	%	18,2	%	81,8	100,0
Yabancı damat	f	4	f	7	11
	%	36,4	%	63,6	100,0
Hayat bilgisi	f	2	f	31	33
	%	6,1	%	39,9	100,0
Çapkın	f	1	f	-	1
	%	100,0	%	-	100,0
Yağmur zamanı	f	5	f	11	16
	%	31,3	%	68,8	100,0

X^2=69,664 Sd=14 P=0,000

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizi değişkenine göre bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girdiniz mi? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; öğrenciler evet bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girdim diyenlerin % 66,5'i kurtlar vadisini seyrettiğini belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu da bize öğrencilerin en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizi değişkeni ile bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girmeleri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.29. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok Beğenerek Seyrettikleri Yerli Dizi Değişkenine Göre Sizce Şiddet İçeren Filmler Ve Programlar Gençler İçin Kötü Örnek Oluyor Mu? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Evet		Hayır		Toplam
En son babalar duyar	f	15	f	1	16
	%	93,8	%	6,3	100,0
Kurtlar vadisi	f	131	f	84	215
	%	60,9	%	39,1	100,0
Beyaz gelincik	f	16	f	1	17
	%	94,1	%	5,9	100,0
Avrupa yakası	f	31	f	5	34
	%	86,1	%	13,9	100,0
Şöhret	f	2	f	-	2
	%	100,0	%	-	100,0
Güz yangını	f	7	f	1	8
	%	87,5	%	12,5	100,0

Aşk oyunu	f	34	f	10	44
	%	77,3	%	22,7	100,0
Aliye	f	25	f	-	25
	%	100,0	%	-	100,0
Mavi rüya	f	13	f	4	17
	%	76,5	%	23,5	100,0
Emret komutanım	f	39	f	9	48
	%	81,3	%	18,8	100,0
Ihlamurlar altında	f	10	f	1	11
	%	90,9	%	9,1	100,0
Yabancı damat	f	10	f	1	11
	%	90,9	%	9,1	100,0
Hayat bilgisi	f	32	f	1	33
	%	97,0	%	3,0	100,0
Çapkın	f	-	f	1	1
	%	-	%	100,0	100,0
Yağmur zamanı	f	12	f	4	16
	%	75,0	%	25,0	100,0

X^2=57,228 Sd=14 P=0,000

Öğrencilere en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizi değişkenine göre sizce şiddet içeren filmler ve programlar gençler için kötü örnek oluyor mu? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; şiddet içeren filmler ve programlar gençler için kötü örnek oluyor diyenlerin % 60,9'u kurtlar vadisini seyrettiğini belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu da bize öğrencilerin en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizi değişkeni ile şiddet içeren filmler ve programlar gençler için kötü örnek olup olmaması arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.30. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin En Çok Beğenerek Seyrettikleri Yerli Dizi Değişkenine Göre Şiddet İçerikli Filmler İzlemekten Hoşlanıyor Musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Evet hoşlanıyorum		Hayır hoşlanmıyorum		Bazen hoşlanıyorum		Toplam
	f	6	f	-	f	10	16
En son babalar duyar	%	37,5	%	-	%	62,5	100,0
Kurtlar vadisi	f	128	f	20	f	67	215
	%	59,5	%	9,3	%	31,2	100,0
Beyaz gelincik	f	3	f	5	f	9	17
	%	17,6	%	29,4	%	52,9	100,0
Avrupa yakası	f	6	f	12	f	18	36
	%	16,7	%	33,3	%	50,0	100,0
Şöhret	f	-	f	-	f	2	2
	%	-	%	-	%	0,8	100,0
Güz yangını	f	1	f	4	f	3	8
	%	12,5	%	50,0	%	37,5	100,0

Aşk oyunu	f	13	f	13	f	18	44
	%	29,5	%	29,5	%	40,9	100,0
Aliye	f	4	f	5	f	16	25
	%	16,0	%	20,0	%	64,0	100,0
Mavi rüya	f	4	f	2	f	11	17
	%	23,5	%	11,8	%	64,7	100,0
Emret komutanım	f	17	f	12	f	19	48
	%	35,4	%	25,0	%	39,6	100,0
Ihlamurlar altında	f	-	f	6	f	5	11
	%	-	%	54,5	%	45,5	100,0
Yabancı damat	f	3	f	2	f	6	11
	%	27,3	%	18,2	%	54,5	100,0
Hayat bilgisi	f	10	f	12	f	11	33
	%	30,3	%	36,4	%	33,3	100,0
Çapkın	f	1	f	-	f	-	1
	%	100,0	%	-	%	-	100,0
Yağmur zamanı	f	4	f	4	f	8	16
	%	25,0	%	25,0	%	50,0	100,0

X^2=99,998 Sd=28 P=0,000

Öğrencilerin en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizi değişkenine göre şiddet içerikli filmler izlemekten hoşlanıyor musunuz? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; evet şiddet içerikli filmler izlemekten hoşlanıyorum diyenlerin % 60,9'u kurtlar vadisini seyrettiğini belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu da bize öğrencilerin en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizi değişkeni şiddet içerikli filmler izlemekten hoşlanmamaları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu göstermektedir.

Tablo 4.31. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Sosyo - Ekonomik Düzey Ve Cinsiyet Değişkenine Göre En Çok Beğenerek Seyrettikleri Yerli Dizileri Gösteren Dağılım

		Erkek		Bayan				
		f	%	f	%	X^2	Sd	P
En son babalar duyar	250 milyon az	2	1,6	-	-	11,624	5	0,040*
	251-350 milyon arası	3	2,4	-	-			
	351-500 milyon arası	-	-	1	0,2			
	501-750 milyon arası	4	3,3	-	-			
	751-950 Milyon arası	3	2,4	-	-			
	951 Milyon üzeri	1	2,4	2	0,6			
Kurtlar vadisi	250 milyon az	2	3,1	2	0,9	12,851	5	0,025*
	251-350 milyon arası	2	1,5	-	-			
	351-500 milyon arası	23	17,7	-	-			
	501-750 milyon arası	28	26,9	7	8,1			
	751-950 Milyon arası	45	51,4	22	15,6			
	951 Milyon üzeri	65	77,4	19	19,5			

Beyaz gelincik	250 milyon az	-	-	-	-	2,550	2	0,000*
	251-350 milyon arası	-	-	-	-			
	351-500 milyon arası	-	-	1	0,9			
	501-750 milyon arası	-	-	-	-			
	751-950 Milyon arası	1	0,3	4	4,7			
	951 Milyon üzeri	-	-	11	10,4			
Avrupa yakası	250 milyon az	-	-	-	-	2,030	3	0,000*
	251-350 milyon arası	-	-	-	-			
	351-500 milyon arası	2	1,7	2	2,3			
	501-750 milyon arası	2	1,7	2	2,3			
	751-950 Milyon arası	6	4,6	5	6,4			
	951 Milyon üzeri	5	7,1	12	9,9			
Şöhret	250 milyon az	-	-	-	-	2,430	2	0,000*
	251-350 milyon arası	-	-	-	-			
	351-500 milyon arası	-	-	-	-			
	501-750 milyon arası	-	-	-	-			
	751-950 Milyon arası	1	2,0	-	-			
	951 Milyon üzeri	2	2,0	-	-			
Güz yangını	250 milyon az	-	-	-	-	5,333	2	0,049*
	251-350 milyon arası	-	-	-	-			
	351-500 milyon arası	-	-	3	1,5			
	501-750 milyon arası	2	1,5	1	1,5			
	751-950 Milyon arası	2	1,0	-	-			
	951 Milyon üzeri							
Aşk oyunu	250 milyon az	-	-	2	1,7	1,746	5	0,883
	251-350 milyon arası	-	-	1	0,8			
	351-500 milyon arası	-	-	3	2,5			
	501-750 milyon arası	1	1,3	7	6,7			
	751-950 Milyon arası	2	1,9	10	10,1			
	951 Milyon üzeri	4	2,9	14	15,1			
Aliye	250 milyon az	-	-	-	-	2,083	4	0,720
	251-350 milyon arası	-	-	1	0,8			
	351-500 milyon arası	-	-	1	0,8			
	501-750 milyon arası	-	-	2	1,6			
	751-950 Milyon arası	3	1,8	6	7,2			
	951 Milyon üzeri	2	2,4	10	9,6			
Mavi rüya	250 milyon az	-	-	-	-	5,130	3	0,162
	251-350 milyon arası	-	-	-	-			
	351-500 milyon arası	-	-	2	1,2			
	501-750 milyon arası	-	-	3	1,8			
	751-950 Milyon arası	2	1,6	2	2,4			
	951 Milyon üzeri	5	3,3	3	4,7			
Emret komutanım	250 milyon az	-	-	3	1,7	4,971	5	0,419
	251-350 milyon arası	-	-	2	1,1			
	351-500 milyon arası	3	3,5	5	4,5			
	501-750 milyon arası	4	3,1	3	3,9			
	751-950 Milyon arası	8	7,0	8	9,0			
	951 Milyon üzeri	6	5,3	6	6,8			
Ihlamurlar altında	250 milyon az	-	-	2	1,6	2,037	2	0,361
	251-350 milyon arası	-	-	-	-			
	351-500 milyon arası	-	-	-	-			
	501-750 milyon arası	-	-	-	-			
	751-950 Milyon arası	2	1,1	4	4,9			
	951 Milyon üzeri	-	-	3	2,5			

Yabancı damat	250 milyon az	-	-	-	-	4,143	3	0,246
	251-350 milyon arası	-	-	-	-			
	351-500 milyon arası	1	0,5	-	-			
	501-750 milyon arası	-	-	3	1,6			
	751-950 Milyon arası	1	0,9	1	1,1			
	951 Milyon üzeri	3	2,3	2	2,7			
Hayat bilgisi	250 milyon az	-	-	2	1,3	6,660	4	0,155
	251-350 milyon arası	-	-	-	-			
	351-500 milyon arası	2	0,7	-	-			
	501-750 milyon arası	-	-	3	1,9			
	751-950 Milyon arası	6	5,1	8	8,9			
	951 Milyon üzeri	4	4,4	8	7,6			
Çapkın	250 milyon az	-	-	-	-	2,030	2	0,245
	251-350 milyon arası	-	-	-	-			
	351-500 milyon arası	-	-	-	-			
	501-750 milyon arası	-	-	-	-			
	751-950 Milyon arası	-	-	-	-			
	951 Milyon üzeri	1	1,0	1	1,0			
Yağmur zamanı	250 milyon az	-	-	-	-	3,341	3	0,342
	251-350 milyon arası	-	-	-	-			
	351-500 milyon arası	-	-	4	3,3			
	501-750 milyon arası	-	-	3	2,4			
	751-950 Milyon arası	2	1,3	5	5,7			
	951 Milyon üzeri	1	0,4	1	1,6			

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin sosyo - ekonomik düzey ve cinsiyet değişkenine göre en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizileri gösteren dağılım incelendiğinde; sosyo - ekonomik düzeyi 501-750 milyon arasında olan erkek öğrencilerin %3,3'ü sosyo - ekonomik düzeyi 951 Milyon üzerinde olan bayan öğrencilerin %0,6'sı En son babalar duyarı izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,040 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Sosyo - ekonomik düzeyi 951 milyon ve üzeri olan erkek öğrencilerin %77,4'ü sosyo - ekonomik düzeyi 751- 950 Milyon arasında olan bayan öğrencilerin %15,6'sı kurtlar vadisini izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,025 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Sosyo - ekonomik düzeyi 751- 950 milyon arasında olan erkek öğrencilerin %0,3'ü 951 Milyon üzerinde olan bayan öğrencilerin %10,4'ü beyaz gelinciği izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Sosyo - ekonomik düzeyi 751- 950 milyon arasında olan erkek öğrencilerin %4,6'sı 951 Milyon üzerinde olan bayan öğrencilerin %9,9'u Avrupa yakasını izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Sosyo - ekonomik düzeyi 751- 950 milyon arasında olan erkek öğrencilerin %2,0'ı bayan öğrencilerin de %2,0'ı şöhreti izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Sosyo - ekonomik düzeyi 751- 950 milyon arasında olan erkek öğrencilerin %1,5'i 351-500 Milyon arasında olan bayan öğrencilerin %1,5'i güz yangınını izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,049 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır.

Sosyo - ekonomik düzeyi 951 milyon ve üzerinde olan erkek öğrencilerin %2,9'u bayan öğrencilerin de %15,1'i aşk oyununu izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,883 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Sosyo - ekonomik düzeyi 751- 950 milyon arasında olan erkek öğrencilerin %1,8'i 951 Milyon üzerinde olan bayan öğrencilerin %9,6'sı aliye yi izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,720 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Sosyo - ekonomik düzeyi 950 milyon ve üzeri arasında olan erkek öğrencilerin %3,3'ü bayan öğrencilerin de %4,7'si mavi rüya'yı izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,162 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Sosyo - ekonomik düzeyi 751- 950 milyon arasında olan erkek öğrencilerin %7,0'ı bayan öğrencilerin de %9,0'ı emret komutanımı izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,419 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Sosyo - ekonomik düzeyi 751- 950 milyon arasında olan erkek öğrencilerin %1,1'i bayan öğrencilerin de %4,9'u ıhlamurlar altındayı izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,361 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Sosyo - ekonomik düzeyi 951 milyon ve üzeri arasında olan erkek öğrencilerin %2,3'ü 501- 750 Milyon arasında olan bayan öğrencilerin %1,6'sı yabancı damadı izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,246 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Sosyo - ekonomik düzeyi 751- 950 milyon arasında olan erkek öğrencilerin %5,1'i bayan öğrencilerin de %8,9'u hayat bilgisini izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,155 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Sosyo - ekonomik düzeyi 950 milyon ve üzeri arasında olan erkek öğrencilerin %1,0'ı bayan öğrencilerin de %1,0'ı çapkını izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,245 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Sosyo - ekonomik düzeyi 751- 950 milyon arasında olan erkek öğrencilerin %1,3'ü bayan öğrencilerin de %5,7'si yağmur zamanını izledikleri ortaya çıkmıştır. Hesaplanan P değeri 0,342 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 4.32. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre En Çok Beğenerek Seyrettikleri T.V. Kanalı Hangisidir? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
t.v 8	5	3,8	3	2,5	8	6,0	-	-
Kanal d	39	30,0	36	30,0	49	36,8	28	23,9
atv	12	9,2	38	31,7	7	5,3	24	20,5
Kanal 7	3	2,3	8	6,7	-	-	3	2,6
Ntv	20	15,4	6	5,0	6	4,5	-	-
Show t.v	36	27,7	21	17,5	34	25,6	43	36,8
Samanyolu	9	6,9	8	6,7	13	9,8	3	2,6
Star	6	4,6	-	-	16	12,0	16	13,7
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=33,611 Sd=7 P=0,000* X^2=38,485 Sd=7 P=0,000*

Öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre en çok beğenerek seyrettikleri t.v. kanalı hangisidir? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %30,0'ı Kanal D'yi seyrettiklerini belirtirlerken bayan öğrencilerinde %31,7'si atv yi seyrettiklerini belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu da bize Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerle bayan öğrencilerin farklı kanal seyrettiklerini göstermektedir. Bunun nedeni de sevdiklerin dizilerin bu kanallarda olmasıdır.

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin %36,8'i Kanal D'yi seyrettiklerini belirtirlerken bayan öğrencilerinde %36,8'i Show t.v yi seyrettiklerini belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu da bize Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerle bayan öğrencilerin farklı kanal seyrettiklerini göstermektedir. Bunun nedeni de sevdiklerin dizilerin bu kanallarda olmasıdır.

Tablo 4.33. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Televizyonda En Çok Beğenerek Seyrettiğiniz Yerli Dizi Hangisidir? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
En son babalar duyar	5	3,8	-	-	8	6,0	3	2,6
Kurtlar vadisi	78	60,0	22	18,3	87	65,4	28	23,9
Beyaz gelincik	1	0,8	11	9,2	-	-	5	4,3
Avrupa yakası	13	10,0	12	10,0	2	1,5	9	7,7
Şöhret	1	0,8	-	-	1	0,8	-	-
Güz yangını	1	0,8	1	0,8	3	2,3	3	2,6
Aşk oyunu	3	2,3	21	17,5	4	3,0	16	13,7
Aliye	5	3,8	12	10,0	-	-	8	6,8
Mavi rüya	3	2,3	7	5,8	4	3,0	3	2,6
Emret komutanım	11	8,5	11	9,2	10	7,5	16	13,7
Ihlamurlar altında	-	-	5	4,2	2	1,5	4	3,4
Yabancı damat	3	2,3	4	3,3	2	1,5	2	1,7
Hayat bilgisi	3	2,3	7	5,8	9	6,8	14	12,0
Çapkın	1	0,8	-	-	-	-	-	-
Yağmur zamanı	2	1,5	7	5,8	1	0,8	6	5,1
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=73,955 Sd=14 P=0,000* X^2=64,289 Sd=13 P=0,000*

Öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre televizyonda en çok beğenerek seyrettiğiniz yerli dizi hangisidir? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelediğinde;

Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %60,0'ı bayan öğrencilerinde %18,3'ü Kurtlar vadisini seyrettiklerini belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Fakat Anadolu lisesinde öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler aynı dizileri seyrettikleri ortaya çıkmaktadır.

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin %65,4'ü bayan öğrencilerinde %23,9'u Kurtlar vadisini seyrettiklerini belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Fakat Normal lisede öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler aynı dizileri seyrettikleri ortaya çıkmaktadır.

Tablo 4.34. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Televizyonu En Çok Hangi Amaçla İzliyorsunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Dinlenmek ve eğlenmek için	23	17,7	27	22,5	16	12,0	17	14,5
Haber almak ve bir şeyler öğrenmek için	8	6,2	3	2,5	17	12,8	3	2,6
Hem eğlenmek hem de öğrenmek için	40	30,8	27	22,5	34	25,6	49	41,9
Hepsi	59	45,4	63	52,5	66	49,6	46	39,3
Dinlenmek , öğrenmek için	-	-	-	-	-	-	2	1,7
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=4,854 Sd=3 P=0,183 **X^2=17,159 Sd=4 P=0,002***

Orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre televizyonu en çok hangi amaçla izliyorsunuz? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %45,4'ü bayan öğrencilerinde %52,5'i televizyonu Dinlenmek, eğlenmek, Haber almak ve bir şeyler öğrenmek için izlediklerini belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,183 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu da bize Anadolu lisesinde öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler aynı amaçla televizyon izlediklerini göstermektedir.

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin %49,6'sı televizyonu Dinlenmek, eğlenmek, Haber almak ve bir şeyler öğrenmek için izlediklerini belirtirken bayan öğrencilerinde %41,9'u eğlenmek ve öğrenmek için izlediklerini belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,002 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu da bize normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerle bayan öğrenciler aynı amaçla televizyon izlemediklerini göstermektedir.

Tablo 4.35. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Televizyonda En Çok Hangi Programları İzliyorsunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Haber ve belgesel	15	11,5	10	8,3	22	16,5	11	9,4
Müzik eğlence ve spor	50	38,5	41	34,2	34	25,6	39	33,3
Film, dizi filmler	31	23,8	32	26,7	51	38,3	36	30,8
Kültür ve sanat programları	2	1,5	8	6,7	4	3,0	10	8,5
Dini programlar	1	0,8	4	3,3	1	0,8	-	-
Haber ve belgesel, Müzik eğlence ve spor	18	13,8	10	8,3	6	4,5	7	6,0
Haber ve belgesel, Film dizi filmler	4	3,1	4	3,3	7	5,3	3	2,6
Haber ve belgesel, Kültür ve sanat programları	1	0,8	1	0,8	2	1,5	-	-
Haber ve belgesel, Dini programlar	1	0,8	-	-	-	-	-	-
Müzik eğlence ve spor, Film dizi filmler	7	5,4	10	8,3	4	3,0	9	7,7
Müzik eğlence ve spor, Kültür ve sanat programları	-	-	-	-	2	1,5	-	-
Film dizi filmler, Kültür ve sanat programları	-	-	-	-	-	-	2	1,7
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=10,738 Sd=9 P=0,294 **X^2=18,820 Sd=10 P=0,043***

Öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre televizyonda en çok hangi programları izliyorsunuz? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde;

Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %38,5'i bayan öğrencilerinde %34,2'si en çok Müzik eğlence ve spor programlarını izlediklerini belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,294 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu da bize Anadolu lisesinde öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler aynı televizyon programlarını izlediklerini göstermektedir.

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin %38,3'ü en çok Film, dizi filmleri izlediklerini belirtirken bayan öğrencilerinde %33,3'ü Müzik eğlence ve spor programlarını izlediklerini belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,043 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu da bize normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerle bayan öğrenciler farklı televizyon programı izlediklerini göstermektedir.

Tablo 4.36. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Sizce Gençler Üzerinde En Çok Aşağıdakilerden Hangisi Etkilidir? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Aile	50	38,5	61	50,8	65	48,9	49	41,9
Okul	36	27,7	28	23,3	38	28,6	35	29,9
Medya	44	33,8	31	25,8	30	22,6	33	28,2
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=3,950 Sd=2 P=0,139 **X^2=1,494 Sd=2 P=0,474**

Öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre sizce gençler üzerinde en çok aşağıdakilerden hangisi etkilidir? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde; Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %38,5'i bayan öğrencilerinde %50,8'i gençler üzerinde en çok ailenin etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,294 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu da bize Anadolu lisesinde öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler gençler üzerinde en çok ailenin etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin %48,9'u bayan öğrencilerinde %41,9'u gençler üzerinde en çok ailenin etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,474 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu da bize normal lisede öğrenim gören öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler gençler üzerinde en çok ailenin etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4.37. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre İletişim Araçlarından Hangisine Güveniyorsunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
İnternet	50	38,5	30	25,0	74	55,6	36	30,8
Gazete	6	4,6	15	12,5	11	8,3	22	18,8
Radyo	1	0,8	4	3,3	2	1,5	7	6,0
Televizyon	14	10,8	7	5,8	12	9,0	11	9,4
Kitap ve dergi	11	8,5	23	19,2	18	13,5	34	29,1
Hiçbiri	42	32,3	35	29,2	11	8,3	3	2,6
İnternet, Gazete	2	1,5	-	-	5	3,8	2	1,7
İnternet, Radyo	1	0,8	-	-	-	-	-	-
İnternet, Televizyon	3	2,3	1	0,8	-	-	-	-
İnternet, Kitap ve dergi	-	-	1	0,8	-	-	1	0,9
Gazete, Radyo	-	-	2	1,7	-	-	-	-
Gazete, Televizyon	-	-	1	0,8	-	-	-	-
Gazete, Kitap ve dergi	-	-	-	-	-	-	1	0,9
Televizyon, Kitap ve dergi	-	-	1	0,8	-	-	-	-
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=26,505 SD=12 P=0,009* X^2=31,500 SD=8 P=0,000*

Öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre iletişim araçlarından hangisine güveniyorsunuz? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde;

Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %38,5'i internet'e güvenirken bayan öğrencilerinde %29,2'si de hiçbir iletişim aracına güvenmediklerini belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,009 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu da bize Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrenciler iletişim araçlarına güvenirken bayan öğrenciler de iletişim aracına güvenmedikleri ortaya çıkmıştır.

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin %55,6'sı bayan öğrencilerinde %30,8'i internet'e güvendiklerini belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Fakat erkek öğrenciler hem de bayan öğrenciler internet'e güvendiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 4.38. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Medyanın Tutumu Davranışlarınız Üzerine Etkili Olduğuna İnanıyor musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Çok etkili	15	11,5	12	10,0	12	9,0	16	13,7
Biraz etkili	58	44,6	51	42,5	68	51,1	40	34,2
Kararsızım	11	8,5	11	9,2	24	18,0	31	26,5
Etkili değil	16	12,3	21	17,5	8	6,0	7	6,0
Hiç etkili değil	29	22,3	25	20,8	21	15,8	23	19,7
Cevap vermeyen	1	0,8	-	-	-	-	-	-
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=2,359 SD=5 P=0,798 X^2=7,887 SD=4 P=0,096

Öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre medyanın tutumu davranışlarınız üzerine etkili olduğuna inanıyor musunuz? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde;

Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %44,6'sı bayan öğrencilerinde %42,5'i medyanın tutumunun davranışları üzerine Biraz etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,798 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu da bize Anadolu lisesinde öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler medyanın tutumunun davranışları üzerine Biraz etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin %51,1'i bayan öğrencilerinde %34,2'si medyanın tutumunun davranışları üzerine Biraz etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,096 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu da bize normal lisede öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler medyanın tutumunun davranışları üzerine Biraz etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4.39. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Size Göre Televizyonun Zararlı Yönleri Var Mı? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet var	105	80,8	114	95,0	117	88,2	105	89,7
Hayır yok	25	19,2	6	5,0	16	12,0	12	10,3
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=11,634 SD=1 P=0,001* X^2=0,197 SD=1 P=0,657

Öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre size göre televizyonun zararlı yönleri var mı? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde;

Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %80,8'i bayan öğrencilerinde %95,0'ı evet televizyonun zararlı yönleri var diye belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,001 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Fakat Anadolu lisesinde öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler televizyonun zararlı yönlerinin var olduğunu belirtmişlerdir.

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin %88,2'si bayan öğrencilerinde %89,7'si televizyonun zararlı yönlerinin var olduğunu belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,657 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu da bize normal lisede öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler televizyonun zararlı yönlerinin var olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4.40. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Cevabınız Evet İse Televizyonun Zararlı Yönleri Nelerdir? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Zararlı yönleri yok	25	19,2	5	4,2	17	12,8	12	10,3
Ders Çalışmayı Engelliyor	24	18,5	13	10,8	24	18,0	29	24,8
Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı	4	3,1	8	6,7	14	10,5	11	9,4
İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor	19	14,6	29	24,2	28	21,1	25	21,4
Örf Ve Adetleri Zayıflatıyor	9	6,9	4	3,3	2	1,5	2	1,7
Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor	11	8,5	14	11,7	21	15,8	3	2,6
Ders Çalışmayı Engelliyor Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı	2	1,5	5	4,2	4	3,0	6	5,1
Ders Çalışmayı Engelliyor ,İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor	13	10,0	15	12,5	12	9,0	22	18,8
Ders Çalışmayı Engelliyor, Örf Ve Adetleri Zayıflatıyor	6	4,6	2	1,7	1	0,8	-	-
Ders Çalışmayı Engelliyor, Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor	4	3,1	6	5,0	6	4,5	4	3,4
Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı, İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor	2	1,5	3	2,5	-	-	3	2,6
Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı, Örf Ve Adetleri Zayıflatıyor	3	2,3	3	2,5	-	-	-	-
Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı, Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor	1	0,8	2	1,4	2	1,5	-	-
İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor, Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor	3	2,3	5	4,2	2	1,5	-	-
Örf Ve Adetleri Zayıflatıyor Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor	4	3,1	6	5,0	10	4,0	-	-
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=27,209 SD=14 P=0,018* X^2=26,188 SD=12 P=0,010*

Öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre cevabınız evet ise televizyonun zararlı yönleri nelerdir? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde;

Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %18,5'i ders çalışmayı engellediğini belirtirlerken, bayan öğrencilerinde %24,2'si İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor diye belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,018 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu da bize erkek öğrenciler televizyonun zararını ders çalışmayı engelliyor diye belirtirlerken, bayan öğrencilerde Kendine Bağımlı Hale Getiriyor diye belirtmişlerdir.

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin %21,1'i İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor diye belirtirken, bayan öğrencilerinde %24,8'i ders çalışmayı engellediğini belirtirlerken belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,010 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu da bize bayan öğrenciler televizyonun zararını ders çalışmayı engelliyor diye belirtirlerken, erkek öğrencilerde Kendine Bağımlı Hale Getiriyor diye belirtmişlerdir.

Tablo 4.41. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Aile, Okul Ve Çevrenizden Öğrendiklerinizle Medyadan Öğrendikleriniz Arasında Çelişkiler Ve Farklılıklar Oluyor Mu? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Çok fazla oluyor	28	21,5	33	27,5	14	10,5	13	11,1
Ara sıra oluyor	89	68,5	80	66,7	106	79,7	100	85,5
Hiç olmuyor	13	10,0	7	5,8	13	9,8	4	3,4
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=2,293 SD=2 P=0,318 **X^2=3,969 SD=2 P=0,137**

Öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre aile, okul ve çevrenizden öğrendiklerinizle medyadan öğrendikleriniz arasında çelişkiler ve farklılıklar oluyor mu? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde;

Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %68,5'i bayan öğrencilerinde %66,7'si aile, okul ve çevreden öğrenilenlerle medyadan öğrenilenler arasında Ara sıra çelişki oluyor diye belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,318 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu da bize Anadolu lisesinde öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler aile, okul ve çevreden öğrenilenlerle medyadan öğrenilenler arasında Ara sırada olsa bir çelişkinin olduğunu belirtmişlerdir.

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin %79,7'si bayan öğrencilerinde %85,5'i aile, okul ve çevreden öğrenilenlerle medyadan öğrenilenler arasında Ara sıra çelişki oluyor diye belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,137 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu da bize normal lisede öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler aile, okul ve çevreden öğrenilenlerle medyadan öğrenilenler arasında Ara sırada olsa bir çelişkinin olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4.42. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Sizce Gençler Filmlerdeki Kahramanların Kullandığı Yöntemlerle Kendi Problemlerini Çözmek İsterler Mi? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	101	77,7	107	89,2	80	60,2	83	70,9
Hayır	29	22,3	13	10,8	53	39,8	34	29,1
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=5,878 SD=1 P=0,015* X^2=3,194 SD=1 P=0,074

Öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre sizce gençler filmlerdeki kahramanların kullandığı yöntemlerle kendi problemlerini çözmek isterler mi? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde;

Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %77,7'si bayan öğrencilerinde %89,2'si evet, gençler filmlerdeki kahramanların kullandığı yöntemlerle kendi problemlerini çözmek isterler diye belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,015 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Fakat Anadolu lisesinde öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler filmlerdeki kahramanların kullandığı yöntemlerin gençleri etkilediğini belirtmişlerdir.

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin %60,2'si bayan öğrencilerinde %70,9'u evet, gençler filmlerdeki kahramanların kullandığı yöntemlerle kendi problemlerini çözmek isterler diye belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,074 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Normal lisede öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler filmlerdeki kahramanların kullandığı yöntemlerin gençleri etkilediğini belirtmişlerdir.

Tablo 4.43. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Bir Başkasıyla Şiddet İçeren Bir Mücadeleye Girdiniz Mi?Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	94	72,3	32	26,7	72	54,1	53	45,3
Hayır	36	27,7	88	73,3	61	45,9	64	54,7
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=51,998 SD=1 P=0,000* X^2=1,944 SD=1 P=0,163

Öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girdiniz mi? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde;

Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %72,3'ü evet şiddet içeren mücadeleye girdim diye belirtirken bayan öğrencilerinde %73,3'ü hayır şiddet içeren mücadeleye girmedim diye belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu da bize Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrenciler şiddet içeren mücadeleye girdiklerini belirtirlerken, bayan öğrenciler de şiddet içeren mücadeleye girmediklerini belirtmişlerdir.

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin erkek öğrencilerin %54,1'i evet şiddet içeren mücadeleye girdim diye belirtirken bayan öğrencilerinde %54,7'si hayır şiddet içeren mücadeleye girmedim diye belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,163 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Normal lisede öğrenim gören erkek öğrenciler şiddet içeren mücadeleye girdiklerini belirtirlerken, bayan öğrenciler de şiddet içeren mücadeleye girmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 4.44. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Sizce Şiddet İçeren Filmler Ve Programlar Gençler İçin Kötü Örnek Oluyor Mu? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	77	59,2	110	91,7	98	73,7	92	78,6
Hayır	53	40,8	10	8,3	35	26,3	25	21,4
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=34,828 SD=1 P=0,000* **X^2=0,836 SD=1 P=0,361**

Öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre sizce şiddet içeren filmler ve programlar gençler için kötü örnek oluyor mu? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde;

Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %59,2'si bayan öğrencilerinde %91,7'si evet, şiddet içeren filmler ve programlar gençler için kötü örnek oluyor diye belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Fakat Anadolu lisesinde öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler şiddet içeren filmler ve programların gençlere kötü örnek olduğunu belirtmişlerdir.

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin %73,7'si bayan öğrencilerinde %78,6'sı evet, şiddet içeren filmler ve programlar gençler için kötü örnek oluyor diye belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,361 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu da bize Normal lisede öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler şiddet içeren filmler ve programların gençlere kötü örnek olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 4.45. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Sizce Kızlar Erkeklere Oranla Şiddete Daha Az Mı Başvuruyor? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet	93	71,5	109	90,8	83	62,4	86	73,5
Hayır	37	28,5	11	9,2	50	37,6	31	26,5
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=14,975 SD=1 P=0,000* **X^2=3,500 SD=1 P=0,061**

Öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre sizce kızlar erkeklere oranla şiddete daha az mı başvuruyor? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde;

Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %71,5'i bayan öğrencilerinde %90,8'i evet, kızlar erkeklere oranla şiddete daha az başvuruyor diye belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Fakat Anadolu lisesinde öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler kızlar erkeklere oranla şiddete daha az başvuruyor diye belirtmişlerdir

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin %62,4'ü bayan öğrencilerinde %73,5'i evet, kızlar erkeklere oranla şiddete daha az başvuruyor diye belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,061 > 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu da bize Normal lisede öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler kızlar erkeklere oranla şiddete daha az başvuruyor diye belirtmişlerdir

Tablo 4.46. Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Okul Türü Ve Cinsiyet Değişkenine Göre Şiddet İçerikli Filmler İzlemekten Hoşlanıyor Musunuz? Sorusuna Verdikleri Cevabı Gösteren Dağılım

	Anadolu lisesi				Normal Lise			
	Erkek		Bayan		Erkek		Bayan	
	f	%	f	%	f	%	f	%
Evet hoşlanıyorum	74	56,9	18	15,0	61	45,9	47	40,2
Hayır hoşlanmıyorum	10	7,7	35	29,2	14	10,5	38	32,5
Bazen hoşlanıyorum	46	35,4	67	55,8	58	43,6	32	27,4
Toplam	130	100,0	120	100,0	133	100,0	117	100,0

X^2=51,561 SD=2 P=0,000* X^2=19,459 SD=2 P=0,000*

Öğrencilerin okul türü ve cinsiyet değişkenine göre şiddet içerikli filmler izlemekten hoşlanıyor musunuz? sorusuna verdikleri cevabı gösteren dağılım incelendiğinde;

Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrencilerin %56,9'u şiddet içerikli filmlerden evet hoşlanıyorum diye belirtirken, bayan öğrencilerin %55,8'i , bazen hoşlanıyorum diye belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Bu da bize Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrenciler şiddet içerikli filmlerden hoşlanırken bayan öğrencilerde bazen hoşlandıklarını belirtmişlerdir.

Normal lisede öğrenim gören erkek öğrencilerin %45,9'u bayan öğrencilerinde %40,2'si evet, şiddet içerikli filmlerden hoşlanıyorum diye belirtmişlerdir.

Hesaplanan P değeri 0,000 < 0,05 olduğu için gruplar arasında anlamlı bir farklılık vardır. Fakat Normal lisede öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler şiddet içerikli filmlerden hoşlandıklarını belirtmişlerdir.

5. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bütün toplumlarda şiddet olgusuyla karşılaşmak mümkündür. Her toplumun kendine has şiddet biçimleri olsa da, kitle iletişim araçları sayesinde artık, şiddetin uygulanışında ortak özellikler yaygınlaşmaya başlamıştır. Aslında, bireysel şiddet çağımızda ön plana çıkmaya başlamıştır. Günümüz toplumlarında belirgin olarak ortaya çıkan şiddet olgusuna birey, çeşitli

şekillerde maruz kalmaktadır. Bununla beraber her toplum kendi gerçekleriyle, kendi kültür yapısıyla, kendi kural ve kaideleriyle, kendi toplumsal anlayışıyla, kendine özgü bir tarzda şiddeti biçimlendirmektedir. Bu bağlamda şu bulgulara ulaşılmıştır.

Yaptığımız araştırmada; orta öğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin izledikleri televizyon programlarının şiddet eğilimine etkileri incelenerek, çeşitli değişkenler arasında istatistikî anlamlılık düzeylerine bakılarak karşılaştırmalar yapılmıştır.

Sunulan çalışma orta öğretim 9.10.11. sınıflarda okuyan, 14 -18 yaş aralığında 263 erkek ve 237 bayan olmak üzere toplam 500 kişi üzerinde gerçekleştirildi. (Tablo 4.1, 4.2 ve 4.3).

Bunlar arasında 10.sınıflar %46 (Tablo 4.2), 15-16 yaş grubu ise %62.4 ile (Tablo 4.3) en kalabalık grubu oluşturdu.

Tablo 4.4 incelendiğinde işçi çocuklarının oranının %30, memur çocukları oranının ise %20.8 olduğu görülecektir. Bu iki grubun toplum içerisindeki payı % 51 olarak bulunmuştur.

Çocuk eğitiminde eğitimli annenin önemi bilinmektedir. Bu açıdan bakarsak tablo 4.5 incelendiğinde popülasyon içinde çalışan anne oranının çok düşük ve ev hanımı oranının ise % 90'larda olduğu ancak, tablo 4.8'e bakıldığında ise bu annelerin eğitim düzeylerinin oldukça düşük kaldığı tespit edilmiştir. Toplumun eğitimi, kültürü ve sosyal dokusu şiddetin oluşumuyla bağlantılıdır (Riches 1989). Bireylerin topluma karşı sorumluluğu ile sosyal bağların zayıflamasının da şiddet oluşumuyla bağlantılı (Köknal 1996) olduğu düşünüldüğünde, eğitimli anne oranının düşük olmasının doğuracağı riski söylemek herhalde yerinde olacaktır. Bu bağlamda babaların eğitim durumları annelere göre daha iyi bulunmuştur (Tablo 4.7).

Şiddet oluşumunda her ne kadar ekonomik, psikolojik ve toplumsal nedenler birlikte değerlendiriliyor olsa da aile ve okul gibi eğitimle ilgili faktörlerin etkileri de göz ardı edilmemelidir (Tezcan 1996) .

Gençlik çağının sorunları ve kuşak çatışması nedenlerini değerlendiren araştırmacılar (Köknal 1986, Ekşi 1990, Yörükoğlu 1990) eserlerinde gençlerin kendilerine özgü bir yaşam şartları geliştirdiklerini ve aileleriyle aralarındaki iletişimlerin değişik nedenlerle koptuğunu ifade etmektedir. Bu kopuklukların engellenmesinde ise okul eğitimi yanında eğitimli anne ve babaların katkısı şüphesiz ki çok büyük olacaktır. Ancak bizim toplumumuzda bu oran henüz istenilen nitelikte değildir.

Sunulan çalışmada öğrencilerin aile gelirleri değerlendirilmiş olup (Tablo 4.6), bu tabloya göre çocuklarına istenilen eğitimi verebilecek gelir düzeyinin düşük kaldığı görülmüştür. Bahsedilen eğitimin alınmasında okumanın önemi bilinmektedir ve toplumumuzda okuma

oranları magazin gazeteleri de dahil olmak üzere hayli düşüktür. Tablo 4.11 incelendiğinde dergi ve gazete okuma oranlarının düşük kaldığı görülecektir. Tabloda televizyon ve bilgisayar oranları ise %76.6 oranındadır.

En çok izlenen diziler değerlendirildiğinde ise şiddet içerikli filmlerin çok yüksek oranda olduğu da görülecektir (Tablo 4.13). Şiddet içerikli film izlemenin bireyler arası saldırganlığı artırdığı (Turam 1998), dizilerdeki kahramanların gençler tarafından model olarak alındığı (Köknal 1986), haftalık yayınlanan dizilerin en az yarısının şiddet içerikli olduğu ve gençlerin haftada en az 30 saat televizyon izledikleri (Yalın 1998) değerlendirildiğinde ise gençlerin içinde oldukları tehlike kendini göstermektedir.

Hepburn (2001) günlük cinayet ve televizyon sahnelerinin seyredilmesinin tecavüz ve cinayetlerin algılanmalarını olağan hale getirdiğinden bahsetmektedir. Medyanın bireyler üzerinde meydana getirdiği olumsuz etkiler ve neticesinde şiddet kültürü oluşumu karşısında toplumlar çaresiz kalmaktadırlar (Gezgin 1996).

Bahsedilen olumsuzlukların aşılmasında ise yukarıda da bahsedildiği gibi eğitimli ailelerin ve ekonomik durumun rolü çok büyüktür. Ancak sunulan çalışmada 500 öğrencilik popülasyon içerisinde eğitimli aile oranının iyi ve gelir düzeyinin düşük kaldığı görülmektedir.

Filmler çocuk, yetişkin her kesime hitap etmek için çekilmiş ve suni bir ortam yaratarak izleyiciyi kendine odaklamıştır. Somut olguları sorgusuz sualsiz izleyiciye kabul ettirme eğilimindedir (Mutlu 1991). Orta öğretim öğrencilerine, gençlerin filmlerdeki kahramanların kullandıkları yöntemlerle kendi problemlerini çözmek isterler mi? Sorusuna verdikleri cevapta tablo 4.22 ve tablo 4.27 incelendiğinde çıkan sonuç % 74.2 ile evet olmuş ve bu cevabı veren öğrencilerin %68.4'ü Kurtlar Vadisi isimli diziyi izlediklerini belirtmişlerdir. Gençlerin daha çok dizi ve filmlerdeki kahramanlarla kendilerini özdeşleştirdiği görülmektedir (Tellan 2004). İzleyicilerin doğruluğu sıhhatsiz; ifadeleri, hükümleri ve resimleri gerçek diye kabul ettiği görülmektedir (Kloper 1992). Öğrencilerin en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizi değişkeni ile kendi problemlerini çözmek istemeleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Tablo 4.42 sonuçlarına göre ise; Anadolu lisesinde ve normal lisede öğrenim gören erkek ve bayan öğrenciler, gençlerin filmlerdeki kahramanların kullandığı yöntemlerle kendi problemlerini çözmek isterler diye belirtmişlerdir.

Şiddet bugün toplumun önde gelen sorunlarındandır. Bireysel ve toplumsal şiddet herkesi etkilemekte ve ilgilendirmektedir. Orta öğretim öğrencilerine en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizi değişkenine göre bir başkasıyla şiddet içeren bir mücadeleye girdiniz mi? Sorusu incelendiğinde % 50.2 oranla evet seçeneği ortaya çıkmıştır ve bu öğrencilerin % 66.5'i

Kurtlar Vadisi isimli diziyi izlediklerini belirtmişlerdir (Tablo 4.23, 4.28). Dizi ve filmlerde şiddet izlemenin gençler arası saldırganlığı artırdığı gerçektir (Turam 1998). Anadolu lisesinde ve normal lisede öğrenim gören erkek öğrenciler 'evet, şiddet içeren mücadeleye girdim' diye belirtirken, bayan öğrenciler ise 'hayır şiddet içeren mücadeleye girmedim' diye belirtmişlerdir (Tablo 4.43). Bu sonuçlar bize öğrencilerin seyrettikleri diziler ile şiddet içeren bir mücadeleye girmeleri arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Medya, bireyleri etkileme ve yönlendirme gücüne sahiptir (Şenyapılı 1981). Bu bağlamda öğrencilere en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizi değişkenine göre, sizce şiddet içeren filmler ve programlar gençler için kötü örnek oluyor mu? Sorusu yöneltilmiş ve incelemeler sonucunda öğrencilerin % 75,4'ü evet demiştir. Şiddet içeren film ve programlar gençler için kötü örnek oluyor diyenlerin % 60,9'u kurlar vadisi isimli diziyi seyrettikleri tespit edilmiştir (Tablo 4.24, 4.29). Anadolu lisesinde ve normal liselerde öğrenim gören erkek ve bayan öğrenciler, şiddet içeren filmler ve programların gençler için kötü örnek olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 4.44). Bu inceleme bize, öğrencilerin en çok beğenerek seyrettiği yerli dizi ve programların gençler için kötü örnek olduğunu gösteriyor.

Cinsiyetler arasında şiddete eğilim açısından farklılık görülür. Erkeklerde bu tür eylemlere karışma daha sıktır (Göka ve Ark.2006). Yoğun şiddet içeren filmlerden erkek çocuklar daha fazla etkilenmektedir (Tüner 1995). Tablo 4.25 ve Tablo 4.45 incelendiğinde öğrenciler içerisinde şiddet konusunda cinsiyet ayrımı yapıldığında kız ve erkek öğrencilerin şiddete başvurma oranlarında kız öğrencilerin şiddete az başvurduğu belirtilmiştir. Anadolu ve normal lisede öğrenim gören erkek ve bayan öğrenciler evet kızlar erkeklere oranla şiddete daha az başvuruyor diye belirtmişlerdir.

Tablo 4.26 ve Tablo 4.30 incelendiğinde, öğrencilere şiddet içerikli filmler izlemekten hoşlanıyor musunuz? Sorusu yöneltilmiş ve % 40,6 oranla bazen hoşlanıyorum ve % 40 ile evet hoşlanıyorum demişlerdir. Şiddet içeren filmler izlemekten hoşlanıyorum diyen öğrencilerin %59,5'i Kurtlar Vadisi adlı diziyi izlediklerini belirtmişlerdir. Şiddet insana özgü olup, içgüdüden, dürtüden kaynaklanarak, uyum sağlayan, kollayan, koruyan kalıplar dışında öğrenilerek kazanılır (Köknal 1996). Tablo 4.46 sonuçlarına göre ise; Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrenciler, şiddet içerikli filmlerden 'evet hoşlanıyorum' dediğini belirtirken, bayan öğrencilerde 'bazen hoşlanıyorum' dediklerini belirtmişlerdir. Normal lisede öğrenim gören erkek ve bayan öğrenciler, 'evet, şiddet içeren filmlerden hoşlanıyorum' dediklerini belirmişlerdir. İnceleme sonucunda öğrencilerin beğenerek seyrettikleri filmler ile şiddet içerikli filmlerden hoşlanmaları arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Tablo 4.31'de orta öğretim öğrencilerinin sosyo - ekonomik düzey ve cinsiyet değişkenine göre en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizileri gösteren dağılım incelendiğinde, dizilerin izlenme tercihlerinde sosyo - ekonomik düzeyin ve cinsiyet farklılığının etkili olduğu gözlenmiştir. Sosyo - ekonomik düzey ve cinsiyet farkı dizi seçimine de yansımaktadır. Yapılan araştırma sonucunda en çok izlenen yerli dizi kurtlar vadisidir. 951 YTL ve üzeri gelire sahip ailelerde erkek öğrencilerin %77.4'ü, bayan öğrencilerin %19.5'i, 751–950 YTL gelire sahip ailelerde erkek öğrencilerin %51.4'ü, bayan öğrencilerin %15.6'sı Kurtlar Vadisi adlı diziyi izlediği görülmektedir.

Görsel medya, çağımızda toplumda meydana gelen değişimlere ayak uydurmayı başarmıştır (Mattelard 1997). Gelişen teknoloji ile birlikte insanların istekleri de artmaya başlamıştır. Günümüzde 120 civarında kanal hala gösterimdedir. Buna göre seyredilen televizyon kanalı değerlendirildiğinde erkek öğrencilerin ve bayan öğrencilerin farklı kanal seyrettikleri görülmektedir. Öğrencilerin, farklı kanallar seyretmelerinin nedeni sevdikleri programların seyredilen kanallarda olmasıdır. (Tablo 4.32). En çok beğenerek seyrettiğiniz yerli dizi sorusu incelendiğinde, hem Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek ve bayan öğrencilerin, hem de normal lisede öğrenim gören erkek ve bayan öğrencilerin kurtlar vadisi isimli diziyi seyrettikleri ortaya çıkmıştır. (Tablo 4.33).

Toplumsal değişikliklerin getirdiği gerilimlerden uzaklaşmak için, eğlence programlarıyla, dizilerle düş dünyası yaratılır (Uslukta 1994). Görsel medyanın en önemli araçlarından birisi televizyondur (Yalçıntaş 1996). Televizyonun en büyük fonksiyonu eğlencedir (Konuk 1991). En çok izlenen program ve bu programların hangi amaçla izlendiği değerlendirildiğinde, gençlerin en çok müzik, eğlence, spor programları ile film ve dizi filmleri izledikleri ve bu programları izlerken dinlenmek, eğlenmek, haber almak ve öğrenmek amacını taşıdıkları görülmüştür (Tablo 4.14, 4.15, 4.34, 4.35). Bu bağlamda hem Anadolu Lisesi hem de normal lisede öğrenim gören erkek ve bayan öğrenciler televizyonu aynı amaçla izlediklerini belirmişlerdir.

Aile toplumun en küçük birimidir. Öğrencilerin gelişimde ailenin önemi tartışılmaz bir gerçektir. Yapılan araştırmada, öğrencilere okul türü ve cinsiyet değişkenine göre sizce gençler üzerinde en çok hangi kurum daha etkilidir? Sorusu sorulmuştur. Aile, okul ve medya seçeneklerinden ailenin daha etkili olduğu, Anadolu lisesi ve normal lisedeki erkek ve bayan öğrenciler tarafından belirtilmiştir (Tablo 4.36, 4.16). Aile içinde yaşanılanların gençleri etkilediği ve bu yaşadıklarını öfke ile dışa vurduklarını belirtmiştir (Dermen 2004). Ailenin gençler üzerinde en etkili kurum olduğu gerçeği yapılan araştırma ile paralellik göstermektedir.

İletişim araçları günlük yaşantımızın bir parçası haline gelmiştir. Bu yapısıyla iletişim araçları, inandırmanın, etkilemenin ve yönlendirmenin de en etkin aracı olmuştur (Topçu oğlu 1996). Yapılan araştırmada öğrencilere, okul türü ve cinsiyet değişkenine göre iletişim araçlarından en çok hangisine güveniyorsunuz? Sorusu yöneltilmiş ve normal lisede öğrenim gören erkek ve bayan öğrenciler interneti tercih etmişken, Anadolu lisesinde öğrenim gören bayan öğrenciler hiçbir iletişim aracına güvenmediklerini belirtmişlerdir (Tablo 4.17, 4.37). Bu sonuçlar göz önüne alındığında iletişim araçlarından en güvenilir olanının internet olduğu ortaya çıkmıştır.

Medya gençlerin tutum ve davranışlarını etkilediğine göre topluma ve bireye karşı saygılı olmalıdır (Şenyapılı 1981). Medya, ulusal ve uluslar arası düzeyde halkın hayatını etkileyen role sahiptir (Topçuoğlu 1996). Tablo 4.38'de, medyanın, gençlerin tutum ve davranışları üzerine etkisi oluyor mu? Sorusu incelendiğinde, hem Anadolu lisesi hem de normal lisede öğrenim gören erkek ve bayan öğrencilerin, medyanın, tutum ve davranışlar üzerinde biraz etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Televizyondaki şiddet içeren programları izlemek saldırganlık eğilimini artırmaktadır (Okan 1982). Televizyon seyreden çocuklarda pasiflik, gerçekten kaçma, yalnızlık, saldırganlık, sıradanlık ve taklitçilik görülmektedir (İnceoğlu 1998). Yapılan araştırmada öğrencilere televizyonun zararlı yönleri var mı? Sorusu yöneltilmiş, Anadolu lisesi ve normal lisede öğrenim gören hem erkek hem de bayan öğrenciler televizyonun zararlı olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 4.39). Yine öğrencilere televizyonun zararlı yönlerini nelerdir? Sorusuna verilen cevaplar incelendiğinde Anadolu lisesinde öğrenim gören erkek öğrenciler ders çalışmayı engellediğini belirtirken, bayan öğrenciler insanı kendine bağımlı hale getirdiğini belirtmişlerdir. Normal lisede öğrenim gören erkek öğrenciler televizyonun kendine bağımlı hale getirdiğini, bayan öğrenciler ise ders çalışmayı engellediğini belirtmişlerdir (Tablo 4.40). Araştırmaya göre televizyonun öğrenciler üzerinde olumsuz etkisi olduğu görülmektedir.

Çocuk öğrenmeye ilk olarak ailede başlar. Toplumun temel davranış biçimlerini öğreten ailedir. Okul da aile ile birlikte kültürün değer ve uygulamalarını öğretir. Öğrencilere aile-okul ve çevreden öğrendiklerinizle, medyadan öğrendikleriniz arasında çelişkiler ve farklılıklar oluyor mu? Sorusuna verilen cevap incelendiğinde (Tablo 4.41), Anadolu lisesi ve normal lisede öğrenim gören erkek ve bayan öğrencilerin, okul-aile ve çevreden öğrendiklerimizle medyadan öğrendiklerimiz arasında ara sıra çelişki oluyor demişlerdir. Çevre ve ailenin öğretimi yanında medya genci oldukça karmaşık ve içinden çıkılmaz hale

getirmektedir (Hepburn 2001). Televizyon yayınları insanların çevrelerindeki dünya hakkında ki fikirlerinin etkilemektedir (Turam 1998).

Genel bir sonuca varacak olursak; bu araştırma sonucunda öğrencilerin seyrettikleri yerli dizilerden etkilenerek şiddet kültürünü arttığı ve şiddeti normal bir hayat tarzı gibi görerek sorunlarını çözmede kullandıkları ortaya çıkarken, hem Anadolu lisesinde hem de normal lisede öğrenim gören erkek ve bayan öğrenciler televizyonun zararlı yönlerinin olduğunu, medyanın tutum ve davranışlarında biraz etkili olduğunu, şiddet içeren film ve programların gençler için kötü örnek olduğunu ve gençlerin filmlerdeki kahramanların kullandığı yöntemlerle kendi problemlerini çözmek istedikleri ortaya çıkmıştır. Bu da bize görsel medyanın, şiddet kültürünü arttırdığı sonucunu göstermektedir.

Öneriler;

1- Görsel medyanın gençlik üzerinde etkisinin olduğu düşünülmeli

2- Gencin sosyalleşme sürecine medyanın etkili olduğu unutulmamalı

3- Görsel medyada beliren şiddet ve şiddet eğilimleri içeren programlara dikkat edilmeli

4- Gençler boş zamanlarında spor, müzik, tiyatro gibi faaliyetlere yönlendirilmeli

5- Saldırgan eyleminde bulunan gençler mümkün olduğu kadar gurup etkinliklerine teşvik edilmeli. Buradaki görev ve sorumluluk sonucu elde edeceği başarı onun üstünlük elde etme, hakim olma, herkese varlığını hissettirme duygularını doyuracaktır.

6.ÖZET

S.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ / KONYA 2006

Nevin ÖZTÜRK

Danışman

Prof. Dr. Ali Muhtar TİFTİK

Görsel Medya Ve Şiddet Kültürünün Orta Öğretim Örgencileri Üzerine Etkisi

Araştırmanın amacı; görsel medya ve şiddet kültürünün orta öğretim örgencileri üzerindeki etkisini incelemektir.

Çalışmanın evrenini; 2005-2006 eğitim öğretim yılında Kırıkkale il merkezi Anadolu lisesi ve normal liselerin 9. 10. 11. sınıflarında öğrenim gören spor takımlarında yer alan ve tesadüfi örneklem yoluyla belirlenmiş 263'ü erkek, 237'si bayan toplam 500 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırma tarama modelindedir. Araştırmanın amacını gerçekleştirmek üzere ilk olarak konu ile ilgili literatür taranmış daha sonra bu çalışmanın amacına yönelik olarak görsel medya ve şiddet kültürünün orta öğretim örgencileri üzerindeki etkisini belirleyebilmek için Kocadan B (2002) tarafından geliştirilen anket örnek alınıp düzenlenmiştir. Anket kişisel bilgiler ve alan bilgisi olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır.

Anket değerlendirmemiz SPSS istatistik programında analiz edilmiş ve yorumlanmıştır. Bulguların analizinde frekans ve yüzde dağılımları kullanılmış, ayrıca öğrencilerin en çok beğenerek seyrettikleri yerli dizi değişkenine göre, okul türü ve cinsiyet değişkenine göre görsel medya ve şiddet kültürünün orta öğretim örgencileri üzerindeki etkisini belirleyebilmek için *(2X2) Kİ KARE* testi kullanılarak 0,05 düzeyinde anlamlılık aranmıştır.

Bulgularda sonuç olarak; öğrencilerin seyrettikleri yerli dizilerden etkilenerek şiddet kültürünü arttığı ve şiddeti normal bir hayat tarzı gibi görerek sorunlarını çözmede kullandıkları ortaya çıkarken, hem Anadolu lisesinde hem de normal lisede öğrenim gören erkek ve bayan öğrenciler televizyonun zararlı yönlerinin olduğunu, medyanın tutum ve davranışlarında biraz etkili olduğunu, şiddet içeren film ve programların gençler için kötü örnek olduğunu ve gençlerin filmlerdeki kahramanların kullandığı yöntemlerle kendi problemlerini çözmek istedikleri ortaya çıkmıştır. Bu da bize görsel medyanın, şiddet kültürünü arttırdığı sonucunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Görsel Medya, Şiddet, Orta Öğretim, Örgenci

7. SUMMARY

Selçuk University Health Sciences Institute

Discipline of Physical Education and Sport Teaching

MASTER THESIS/KONYA 2006

Nevin Öztürk

Advisor

Prof Dr. Ali Muhtar TIFTIK

Affect of visual media and the culture of violence on secondary education students

Purpose of research is to determine the effect of visual media and the culture of violence on secondary education students.

The study population consists of 500 students as to be 263 male and 237 female who are receiving education in Grade 9.10.11 at Anadolu High School in Kırıkkale Provincial Centre between 2005-2006 academy year and being selected by random sampling.

Research is in scanning model. First, literature relating topic has been scanned to realize the purpose of research and the questionnaire developed by Kocadaş B (2002) was followed in order to determine the effect of visual media and the culture of violence on secondary education students. Questionnaire consists of two parts; personal information and field information.

Our questionnaire evaluation was analysed and interpreted in SPSS statistic program. In the analysis of findings, frequency and percentage distribution were used, and also significance was searched in 0.05 level by using (2x2) Chi-Square test in order to determine the effect of visual media and the culture of violence on secondary education students according to most favourite native serial films they are watching, school type and sex variable. As a result, is seemed that students increased the culture of violence being effected by native serial films and used violence to solve their problems by considering it as a normal

life style, while it found out that male and female students determined that there were harmful aspects of television and media had an effect on their behaviours and attitudes, that the films and programs including violence have set a bad model for young people and they wanted to solve their problems with the methods used by heroes on films. This is representing us the result that visual media increases the culture of violence.

Key words: visual media, violence, secondary education, student

8.KAYNAKLAR

Acem M (2001) *Futbol Seyircisini Fanatik Ve Saldırgan Olmaya Yönelten Sosyal Faktörler,* Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

Akarcalı S (1996) *Televizyon ve Şiddet,* Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı, Sayı:11, Eylül-Ekim.

Akyol H (2004) *Televizyon Ve Çocuk* **,** Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Anabilim Dalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Ankara

Akyüz H (1991) *Eğitim Sosyolojisinin Temel Kavram Ve Alanları Üzerine Bir Araştırma* ,M.E.B. Yay. İst. s.210.

Alpay Ş (2002) *Şiddet Ve TV,* Milliyet Gazetesi,06.01.2002

Aslantunalı M, Savaşır İ (1994) *Kişisel Bilgisayarlar,* İletişim Yay. 2. Baskı, İst.

Atabek E (1999) *Gençlerde Şiddet* , Cumhuriyet Gazetesi **,** 25.05.1999

Atakan Y (1996) *Medyada Görsellik ve Etkileşim Çağı,* Yeni Türkiye, Medya Özel Sayısı, Sayı: 11, Eylül-Ekim.

Atkinson R,Atkinson R (1995) *Psikolojiye Giriş II*, Çev: Mustafa Atalay vd., Sosyal Yayınları, İstanbul, s.210.

Avşar B Z (1992) *Kitle İletişim Araçları Ve Terör,* Kamer Yayınları, İst.

Balcıoğlu İ (2001) *Şiddet Ve Toplum*, Bilge Yayınları, İst.

Baltaş Z, Batlaş A (1990) *Gençlik Çağı Ve Stres ,* Aile Yazıları 3. Der. Beylü Dikeçoğlu- Ahmet Çiğdem, A.A.K. Yayınları, Ankara, s.300.

Batur (1998) *Bilim Kurgu Sinemasında Şiddet Ve İdeoloji* **,** Kitle Yay. Ank.

Bayhan V (1997) *Anomi Ve Yabancılaşma ,* Kültür Bakanlığı Yay. Ankara, S. 7.

Berger A A (1991) *Bir Terör Aygıtı Olarak Televizyon: Kurumsal Bir Yaklaşım Denemesi,* Enformasyon Devrimi Efsanesi, Çev. Ve Der. Yusuf Kaplan, Rey Yay. İst.

Büker S, Kıran A (1999) *Reklamlarda Kadına Yönelik Şiddet*, Alan Yay. İst.

Dermen B Ş (2004) *Şiddet Ve Şiddetin Kurbanı Kadınlar; Aile İçi Şiddet*, http://www.anthropology-works.org.

Dündar C (1996) *Televizyon Ve Şiddet*, Cogito Dergisi, Sayı:6-7, Kış-Bahar.

Düzgün M (2004) *Popüler Kültür Ve Ürünlerin Oluşumunda Medyanın Rolü,* Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi , Ankara.

Ekşi A (1990) *Gençlik Döneminde Uyum Ve Davranış Sorunları ,* Aile Yazıları – 3 . Der. Beylü Dikeçoğlu- Ahmet Çiğdem, A.A.K Yay. Ank. S. 286.

Ergül H (2000) *Televizyonda Haberin Magazinleşmesi,* İletişim Yay. İst.

Erten Y, Ardalı C (1996) *Saldırganlık, Şiddet Ve Terörün Psikososyal Yapıları,* Cogita Dergisi, Sayı:6-7, Kış-Bahar.

Gezgin S (1996) *Basın Ve Özgürlük,* Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı, Sayı. 11. Eylül-Ekim.

Gezgin S (1996) *Göstergesel Şiddet (Ekrandan Sıçrayan Kan),* Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı, Sayı:11 Eylül-Ekim.

Goswami B B (1995) *Cultural Adaptability Of Violence*, Perspectives İn Grimindogy, Edited by : S. Venigopal Roa, Vikas Publishing Hause, İndian.

Göka E , Türkçapar H M (2006) *Gençlik Döneminde Saldırganlık* ,Ankara Numune Hastanesi Pskiyatri Kliniği , Ankara.

Görgün A (2002) *Kadınlar Koca Dayağını Saklıyor,* Milliyet Gazetesi.23.01.2002

Görmez K (1998) *Aile İçinde Ve Toplumsal Alanda Şiddet,* A.A.K. Yay. Ank.

Gün M A (1996) *Medyaya Analitik Bir Yaklaşımı,* Yeni Türkiye, Medya Özel Sayısı. Sayı:12. Kasım-Aralık.

Güz N (1996) *Açık Toplum, Demokrasi, Kitle İletişim Araçları,* Yeni Türkiye, Medya Özel Sayısı.Sayı: 11, Eylül-Ekim.

Hepburn M A (2001) *The Power Of The Eloctronic Media İn The Socialization Of Young Americans,* Social Studies, Mar/Apt. 98. Vol. 89. Issue 2, p. 6 http://global.epnet.com

Heper D (1996) *Bazı Meslek İlkeleri, Medya ve Şiddet,* Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı, Sayı:11, Eylül-Ekim.

Hunt P (2001) *Magazines,* http://interact.uoregon.edu/Media Lit

Huston A C ,Wright J C (2002) *Television And Socialization Of Young Children,* http:// www.cyfe .umn.edu.tr/television.html

İnam A (2001) *Şiddeti Anlamak,* Bilim ve Teknik Dergisi, Şubat.

İnceoğlu Y (1998) *Medyanın Toplum-Ruh Sağlığı Üzerine Olumsuz Etkileri,* Medya Ve Toplum. Der: Yasemin İnceoğlu, Der Yay. İst.

Jenkins J J (1964) *World Association Norms Grade School Throug Collage Mineapolis,* Minnesota Press.

Kane H D (2000) *İnteractive Media And It's Contribution To The Construction And Destruction Of Values And Character* , http :// global .epnet.com.

Kaplan Y (1991) *Enformasyon Devrimi Efsanesi*, Rey Yay. İst.

Kaya A R (2001) *Türkiye' de 1980 Sonrası Medyanın Gelişimi Ve İdeoloji Gereksinimi,* http://www.dorduncukuvvetmedya.com.tr

Kaya A R (1985) *Kitle İletişim Sistemleri,* Teori Yay. Ank.

Keane J (1998) *Şiddetin Uzun Yüzyılı,* Çev: Bülent Peker, Dost Kitapevi, Ank.

Keleş R , Ünsal A (1993) *Kent Ve Siyasal Şiddet,* A.Ü.SBF Yay., Ank.

Kellner D (1991) *Reklam Ve Tüketim Kültürü*, Enformasyon Devrimi Efsanesi, Der Ve Çev.: Yusuf Kaplan, Rey Yay. İst.

Kloper J T (1992) *Değişik Haberleşme Araçlarının Karşılaştırmalı Etkileri*, Kitle Haberleşme Teorilerine Giriş, Der. ve Çev: Ünsal, Oskay, Der Yay. Düzeltilmiş 4. Baskı, İst.

Koca N (1993) *Görüntüden Gerçeğe Şiddet Toplumu ,* İzlenim Dergisi Yıl.1 Sayı:4.

Kocabaşoğlu U (1977) *Haber Kavramı Üzerine,* A.Ü. S.B.F.,B.Y.Y.O. Yıllığı, 1974-1975, Ank.

Kocadaş B (2002) *Orta Öğretim Çağı Gençliğinin Şiddet Eğiliminde Görsel Medyanın Etkisi (Malatya Örneği),* İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı , Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya.

Köknal Ö (1986) *İnsanı Anlamak,* Altın Kitaplar Yay. İst.

Köknal Ö (1996)) *Bireysel Ve Toplumsal Şiddet.* Altın Kitaplar Yay. İst.

Küyel M T (1986) *Erdem,* T.T.K Basımevi, Ank. S.4.

Laplanta L (1992) *Televizyon: Düşünmeyi Engelleyen Makine,* Medya Dünyası, Der. Jean Marie Choron, İletişim Yay. İst.

Mattelart A (1997) *Ezeli Bir Vaat: İletişim Cennetleri*, Çev: Erdal Peker, Defter Dergisi, Sayı:29, yıl:10, Kış.

Mc Quail D (1989) *Mass Communication Theory* Sage Puplication, Ltd. Second Editon London.

Mills C W (1974) *İktidar Seçkinleri Çeviren Ünsal Oskay, Ankara Bilgi Yayınları.*

Morgan, Clifford T (1993) *Psikolojiye Giriş,* Çev: Hüsnü Arıcı, Hacettepe Üniversitesi, Psikoloji Böl. Yay. Yayın No:1, 10.Baskı, Ank.

Mutlu E (1991) *Televizyonu Anlamak*, Gündoğan Yay. Ank., s.33.

Odabaşı A (2000) *Televizyon Nedir? Aracın Diyalektiği*, Bilim ve Ütopya Dergisi, Sayı: 77, Kasım.

Okay Ü (1982) *XX. Yüzyıldan Günümüze Kitle İletişiminin Kültürel İşlevlerine Kurumsal Bir Yaklaşım*, A.Ü.S.B.F. Yay. Ank.

Oskay Ü (1999) *İletişimin ABC 'Si,* Der Yay. 2. Baskı. İst.

Öğütülmüş S (1995) *Liselerde Şiddet Ve Saldırganlık,* Yayınlanmamış Araştırma Raporu, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.

Öngören M T (1994) *Bu Ne Şiddet*, Kitle Yay. Ank.

Özdiker C (2000) *Televizyon Yayınlarında Cinsellik, Müstehcenlik, Erotizm ve Pornografi* , http://www.medyakronik.com.tr.

Özdiker C (2001) *Türkiye'de Medyanın Düzenlenmesi Ve Denetlenmesi Bakımından Gelişmeler*, http://www.dorduncukuvvetmedya.com.tr

Özgüven E (2000) *Televizyon Ve Şiddet-Televizyonda Şiddet- Televizyonun Ürettiği Şiddet,* http://medyakronik.com.

Özkan R (2003) *Televizyonun Eğitimdeki Yeri Ve Televizyon Dizilerinde Verilmek İstenen Mesaj,* T.C. MEB Yayımlar Dairesi Başkanlığı Teknikokullar, Ankara.

Özkök E (1978) *Mac Luhan'ı Tersinden Okumak*, Yazı dergisi.

Öztürk S Y (1996) *Televizyon Haberciliği Ve Türkiye'deki Uygulamalar* ,Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı, sayı:12,Kasım-Aralık.

Palabıyıkoğlu R (1995) *Medyada Psikoloji, İntihar Davranışı Ve Medya ,* Türk Psikolojisi Bülteni.

Pekman C (1996) *Özelleştirme Sürecinde Türk Televizyonu Ya Da Avrupa'yı Yeniden Keşfetmek,* Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı, Sayı:12, Kasım Aralık.

Postman N (1994) *Televizyon: Öldüren Eğlence*, Çev: Osman Altunhay. Ayrıntı Yay., İst.

Primavera L H , Herron W G (2001) *The Effect Of Viewing Television Violence On Aggression*, http://global.epnet.com.

Riches D (1989) *Şiddet Olgusu,* Antropolojik Açıdan Şiddet, Der.: David Riches, Çev.: Dilek Hattatoğlu, Ayrıntı Yay.İst.

Rigel N (1996) *Reality Show Ve Haber Programlarının 1994-1995 Karşılaştırılmalı Etki Analizi.* Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı, Sayı: 11. Eylül-Ekim.

Rigel N (1996) "*Haberlerin Gizli Tüketicisi Çocuk",* Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı, Sayı:11, Eylül-Ekim.

Sacco V F (2000) *Media Construction Of Crime,* http://global.epnet.com

Shaw C, Mckay H (1931) *Juveline Delinquency İn Urban Areas Chapters ,* 6-8.

Stuber R, Bradley J (1998) *Çocukları Kötülüklerden Korumak*, Çev: Yonca Karakılıç, Beyaz Yay., İst.

Şenyapılı Ö (1981) *Toplum Ve İletişim*, Turan Kitapevi, Ank.

Taşgın Ö (2000) *Fenerbahçe Futbol Seyircisinin Sosyo - Ekonomik Profili,* Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Anabilim Dalı , Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.

Tellan B (2004) *Popüler Kültür Ve Medya İlişkisi(kurtlar vadisi örneği) ,*Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Ankara.

Tezcan M (1996) *Bir Şiddet Ortamı Olarak Okul,* Cogita Dergisi, Sayı:6-7, Kış-Bahar.

Tolan B (1991) *Çağdaş Toplumun Bunalımını Anomi Ve Yabancılaşma ,* A.İ.T.İ.A. Yay. Ank.

Topcuoğlu N (1996) *Basında Reklam Ve Tüketim Olgusu*, Vadi Yay., Ankara.

Turam E (1998) *Tv 'deki Şiddetin Çocuklara Etkileri Üzerine Farklı Bir Bakış ,* Cogita Dergisi , Sayı : 6-7 , Kış- Bahar.

Tüner E (1995) *Şiddetin Çocukları,* Kültür Dünyası Dergisi, Sayı:5, Eylül-Ekim.

Usluata A (1994) *İletişim,* iletişim Yay.. İst.

Yalçıntaş N (1996) *Türkiye'de Televizyon Rahatsızlığı,* Yeni Türkiye Medya Özel Sayısı, Sayı:11, Eylül-Ekim, 1996.

Yalın A (1998) *Televizyondaki Şiddet Ve Müstehcenliğin Çocuk Ve Aile Üzerindeki Etkisi* Paneli, A.A.K.

Yörükoğlu A (1990) *Gençlik Ve Yetişkinler. Kuşak Çatışması ,* Aile Yazıları – 3 . Der. Beylü Dikeçoğlu- Ahmet Çiğdem, A.A.K Yay., Ank. S. 316.

Yörükoğlu A (2005) *Gençlik Suçluluğunda Toplumsal Etkenler,* http://kriminoloji.com

9.ÖZGEÇMİŞ

1981 yılında Konya'da doğdu. İlk, orta ve lise tahsilini Konya'da tamamladı. 1998 yılında Selçuk Üniversitesi Konya Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulunda lisans öğretimine başladı. 2002 yılında aynı üniversiteden mezun oldu. 2003 yılında Hakkari Şemdinli 'ye beden eğitimi öğretmeni olarak atandı. 2003 yılında Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Ana bilim dalında yüksek lisans eğitimine başladı.

Yozgat Sarıkaya ilçesinde Beden Eğitimi öğretmeni olarak görev yapmakta.

10.TEŞEKKÜR

Tez çalışmamda benden yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Ahmet UZUN, Arş. Gör. Murat TEKİN'e teşekkür ederim.

Uzun ve yorucu çalışmamda desteğini esirgemeyen arkadaşlarıma, aileme ve eşim Örsan PINAR' a teşekkür ederim.

11.EKLER

Ek1. Anket formu

ANKET FORMU

Değerli öğrenci arkadaşlarım bu anketi yapmaktaki amacım; görsel medya ve şiddet kültürünün orta öğretim örgencileri üzerindeki etkisini incelenmek. Anketimize vereceğiniz cevaplar çalışmamızın güvenirliğini etkileyecektir; şimdiden vereceğiniz samimi cevaplar için teşekkür ederim.
Beden Eğitimi Öğretmeni Nevin ÖZTÜRK

1- Yaşınız:.....

2- Cinsiyetiniz: (....)Erkek (....)Bayan

3- Sınıfınız:.....

4- Babanızın Mesleği ?
(....) Esnaf (.....) Memur (.....)Öğretmen (.....) Serbest meslek (.....) İşçi (.....) İşsiz Diğer.....
5- Annenizin Mesleği ?
(....) Ev hanımı (....) Esnaf (.....) Memur (.....)Öğretmen (.....) Serbest meslek (.....) İşçi (.....) İşsiz Diğer.....
6-Ailenizin aylık geliri nasıldır?
(.....)250 milyondan az (....)251-350 milyon arası (....) 351-500 milyon arası (.....) 501-750 milyon arası (.....) 751-950 milyon arası (.....) 951 milyon üzeri
7-Babanızın Eğitim Durumu ?
(.....)İlkokul mezunu (.....) Ortaokul mezunu (.....) Lise mezunu (....) Üniversite mezunu (.....) Okur yazar değil

8- Annenizin Eğitim Durumu ?
(.....)İlkokul mezunu (.....) Ortaokul mezunu (.....) Lise mezunu (....) Üniversite mezunu (.....) Okur yazar değil
9-Aile Yapınız Aşağıdakilerden Hangisidir?

( ) Çekirdek aile (anne-baba ve çocuklar)
( ) Geleneksel aile (anne-baba çocuklar ve aile büyükleri)
( ) Boşanma ile dağılmış

10- Ailenizin oturduğu konut tipi nedir?
( ) Apartman dairesi
( ) Gece kondu
( ) Müstakil ev

11-En Çok Beğendiğiniz Kitle İletişim Aracı Hangisidir?
( ) Televizyon
( ) Radyo
( ) Gazete
( ) Bilgisayar
( ) Dergi

12-En Çok Beğenerek seyrettiğiniz T.V. kanalı hangisidir?
.....

13-En Çok Beğenerek seyrettiğiniz yerli dizi hangisidir?
.....

Lütfen Arka Sayfaya Geçiniz ⟶

14- Televizyonu En Çok Hangi Amaçla İzliyorsunuz?
( ) Dinlenmek ve eğlenmek için
( ) Haber almak ve bir şeyler öğrenmek için
( ) Hem eğlenmek hem de öğrenmek için
( ) Hepsi

15-Televizyonda En çok Hangi Programları İzliyorsunuz?
( ) Haber ve belgesel
( ) Müzik, eğlence ve spor
( ) Film ve dizi filimler
( ) Kültür ve sanat programları
( ) Dini programlar

16- Sizce Gençler Üzerinde En Çok Aşağıdakilerden Hangisi Etkilidir?
( ) Aile ( ) Okul ( )Medya

17-Aşağıdaki İletişim Araçlarından Hangisine Güveniyorsunuz?
( ) İnternet
( ) Gazete
( ) Radyo
( ) Televizyon
( ) Kitap Ve Dergi
( )Hiçbiri

18-Medyanın Tutum Ve Davranışlarınız Üzerine Etkili Olduğuna İnanıyor musunuz?
( ) Çok Etkili ( ) Biraz Etkili
( ) Kararsızım ( ) Etkili Değil ( ) Hiç Etkili Değil

19-Size Göre Televizyonun Zararlı Yönleri Var Mı?

( ) Evet Var ( ) Hayır Yok

20-Cevabınız Evet İse Televizyonun Zararlı Yönleri Nelerdir?

( ) Ders Çalışmayı Engelliyor
( ) Dini Ve Ahlaki Açıdan Zararlı
( )İnsanları Kendine Bağımlı Hale Getiriyor
( ) Örf Ve Adetleri Zayıflatıyor
( ) Şiddeti En Üst Düzeye Çıkarıyor

21-Aile, Okul Ve Çevrenizden Öğrendiklerinizle Medyadan Öğrendikleriniz Arasında Çelişkiler Ve Farklılıklar Oluyor Mu?

( ) Çok Fazla Oluyor ( ) Ara Sıra Oluyor ( ) Hiç Olmuyor

22-Sizce Gençler Filmlerdeki Kahramanların Kullandığı Yöntemlerle Kendi Problemlerini Çözmek İsterler Mi?

( ) Evet ( ) Hayır

23-Bir Başkasıyla Şiddet İçeren Bir Mücadeleye Girdiniz Mi?

( ) Evet ( ) Hayır

24-Sizce Şiddet İçeren Filmler Ve Programlar Gençler İçin Kötü Örnek Oluyor Mu?

( ) Evet ( ) Hayır

25- Sizce Kızlar Erkeklere Oranla Şiddete Daha Az Mı Başvuruyor?

( ) Evet ( ) Hayır

26-Şiddet İçerikli Filmler İzlemekten Hoşlanıyor Musunuz?

( ) Evet Hoşlanıyorum ( ) Hayır Hoşlanmıyorum ( ) Bazen Hoşlanıyorum